

Dursun DAYAPOĞLU

EĞİTİM: Bireylerin davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla istedik değişiklikler meydana getirme sürecidir.

- Eğitimde yer ve zaman sınırlaması yoktur.
- Planlı olma zorunluluğu yoktur.
- Gelişigüzel kültürleşme de eğitimin kapsamı içindedir.

Öğretim: Eğitimin planlı ve pedagojik olanına denir.

Öğretme: Öğrenmeyi kılavuzlama ve yönlendirme.

Öğrenme: Kişide meydana gelen davranış değişikliğidir.

Günümüzde öğrenmeyi kılavuzlayan öğretim etkinliklerinde öğrenci merkeze alınarak, bilgi aktarımı yerine 'öğrenmeyi öğrenme' önemsendir. 'Balık tutmayı öğretmek, balığın pişirilip verilmesinden iyidir.' gibi...

ÖĞRETİM : Planlanmış etkinlikler yoluyla hedefleri davranışa dönüştürme işlemidir.

- a- Hedefler
 - b- Planlama
 - c- Belli bir süreç
- } Bu üç özellik sentezlenerek öğretim etkinlikleri oluşturulur
Öğretim etkinlikleri düzenlenirken belli aşamalar izlenir.

Aşamalar :

- 1) Hedefler (kazanımlar) -----) Niçin öğreteceğiz?
- 2) İçerik (konular-üniteler)-----) Ne öğreteceğiz?
- 3) Eğitim Durumları (stratejiler,yöntem,teknikler)----) Nasıl öğreteceğiz?
- 4) Sınama Durumları (ölçme araçlarını seçme ve ----) Ne kadar öğreteceğiz?
Kullanma)

ÖĞRETİMİN ÖĞELERİ :

- 1) **Öğrenci :** Öğretimin temel ögesidir. Eğitim ihtiyacı olan kişi ve bu ihtiyacını karşılamak için örgün ve yaygın eğitim kurumlarına devam eden birey. Çağdaş eğitim öğrenci merkezlidir.
- 2) **Öğretmen :** Vazgeçilmez ögedir. Öğretimi kılavuzlar. Etkili ve kalıcı öğrenmenin planlamasını yapar. Öğretim etkinliklerini düzenler ve uygular.
- 3) **Amaç :** Öğrencide olmasını istediğimiz istedik davranışlardır.
- 4) **Konu :** Amaçları kazandıracak etkinliklerdir. (bilgiler, kavramlar, üniteler)
- 5) **Yöntem :** Amaçlara ulaşmak için kullandığımız yol.
- 6) **Çevre :** Sınıfla ilgili fiziksel durumlardır. (öğrenci sayısı, aydınlatma, ısıtma,oturma biçimi vb..)

Öğretimin öğeleri arasındaki ilişkiler karşılıklı ve işlevseldir. Bir öğedeki değişme diğerlerini de etkiler.

ÖĞRETİMİ KOLAYLAŞTIRAN ETKENLER :

- 1) **Öğrenmeye Hazır Olma** : Öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyi. Öğrencinin bilişsel ve duyuşsal özelliklerinin sürece hazır olması gerekir.
- 2) **Öğrenciye yol gösterme** : Bu süreçte öğretmen klavuzdur. Bu nedenle öğretim etkinliklerini etkili bir planlama ile düzenlemeli, aldığı dönütlere göre öğrencilere ipuçları vermelidir.
- 3) **Motivasyon** : Öğrenmeyi sağlayan en önemli faktördür. İnsanlar ihtiyaçları yönünde ve pekiştireç kullanılarak daha iyi güdülenirler. Öğretmen ihtiyaçları iyi saptamalı, planlama yapmalı, davranışları uygun ödüllere desteklemelidir.
- 4) **Katılım** : Kalıcı öğrenmeyi sağlayan bir etkidir. Öğrencinin aktif katılımını ifade eder. Öğrencinin katılımını sağlayacak öğretim yöntem, teknik ve stratejilerden faydalanmak gerekmektedir.
- 5) **Pekiştireç** : Davranışın derecesine göre verilir. Öğrenci özelliklerine uygun olmalı ve davranıştan sonra verilmelidir.
- 6) **Dönüt ve Düzeltme** : Öğretmen planını uyguladıktan sonra aldığı karşılıklara göre gerekli düzeltme ve sonuçlara ilişkin bilgi verme işlemlerini yerine getirmelidir. (Bloom dönütü)

ÖĞRETİM İLKELERİ

- 1) **Hedefe görelilik ilkesi** : Eğitim durumları işe koşulduğu hedeflere hizmet edebilmeli, onlara ulaşılabilir olmalıdır. Öğrenme-öğretme süreçlerinde yer alan kavram, strateji, yöntem ve teknikler hedefe uygun olmalıdır.
- 2) **Öğrenci Düzeyine Uygunluk İlkesi** : Öğrenme – öğretim etkinliklerinin öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyine uygun olması gerekir.
- 3) **Öğrenciye Görelilik İlkesi (Breye görelilik)** : Öğretim-öğrenci sürecinde yapılacak tüm etkinliklerin öğrencinin gelişim özellikleri, ilgileri, gereksinimleri ve bireysel farklılıklarına uygun olarak gerçekleştirilmesi gerekir. Öğrenci merkezli eğitim anlayışına dayanır. Tüm ilkelerin temelidir.
- 4) **Bilinenden Bilinmeyene İlkesi** : Öğretmen öğrencinin hazırbulunuşluk seviyesini tespit ederek yeni öğreneceklerini eski bilgiler üzerine oluşturmaktadır.
- 5) **Somuttan Soyuta İlkesi** : Öğretim etkinlikleri düzenlenirken yaşantıların somutlaştırılması sağlanmalıdır. İnsanlar yeni öğrenecekleri konularda

zorlanabilirler. Özellikle bu süreçte ilköğretimde somut işlemlere yer verilmeli ve ortaöğretime doğru gidildikçe dersler soyut kavramlara problemlere ve olaylara yönelik olmalıdır.

- 6) **Ayanilik (Açıklık, Sadelik) İlkesi** : Öğretim etkinliklerinde konular, örnekler açık ve anlaşılır olmalıdır. Öğretmenin ve kitabın dili öğrencinin anlama seviyesine uygun olmalıdır. Öğretim olabildiğince çok duyu organına hitap edecek şekilde olmalıdır.
- 7) **Yaşama Yakınlık İlkesi** : Öğretim etkinliklerinin yaşamı ilgilendiren konuları kapsayabilmesidir. Öğrenci bu bilgi ve beceriyi yaşamında kullanabilmelidir.
- 8) **Hayatilik İlkesi** : Okulu, öğrencileri yaşama hazırlayan bir yer olmaktan çok, hayatın kendisi olmalıdır anlayışına dayanır. Etkinlikler, bireyin yaşamda karşılaşacağı problemlere dayanmalıdır. Öğretim, öğrencinin yaşamla bağlantısını kurmalıdır.
- 9) **Yakından Uzağa İlkesi** : Konular; evimiz, okulumuz, mahallemiz, ilçemiz, şehrimiz ve ülkemiz sırasına göre örneklendirilmelidir. Breyler için en kolay çağrışımlar kendi çevresinde sağlanan yaşantılardır.
- 10) **Bugünden Geçmişe İlkesi** : İlkokula yeni başlayan çocuğa önce günümüz tanıtılır sonra giderek geçmişte olanlar tanıtılır.
- 11) **Ekonomiklik İlkesi** : Öğrenme yaşantıları emek, zaman, materyal açısından uygun olmalıdır. Birden fazla davranışı gerçekleştirici olmalıdır.
- 12) **Güncellik (Aktüalite) İlkesi** : Derslerde ki örneklendirmeler, benzetmeler güncel olmalıdır. Böylece ders ilgi çekici hale gelir.
- 13) **Uygulanabilirlik (Yaparak-yaşayarak öğrenme) İlkesi** : Öğretimin yaparak-yaşayarak gerçekleştirilmesidir. Öğrencinin aktif katılımını gerektirir.
- 14) **Tümdengelim İlkesi** : Öğrenme konuları ana başlıklardan alt başlıklara ayrılarak düzenlenmelidir.
- 15) **Basitten Karmaşığa (Kolaydan Zora) İlkesi** : Konular en basit olandan en karmaşık olana doğru anlatılmalıdır. Böylece öğrencinin zorlanmadan kolayca öğreneceği etkinlikler aşama aşama zorlaştırılarak ilerleme kaydedilir.
- 16) **Bütünlük İlkesi** : Öğrenci sosyal, fiziksel ve psikolojik özellikler bakımından bir bütün olarak ele alınmalı, çok yönlü gelişmesini sağlayacak önlemler düşünülmelidir.
- 17) **Transfer Edilebilme İlkesi** : Başlangıçta kazanılan bilginin çok çeşitli benzer yeni durumlarda da uygulanmasıdır.
- 18) **Sosyalilik İlkesi** : Otoriteye itaat ve özgürlük ...

ÖĞRETİMDE STRATEJİ YÖNTEM VE TEKNİKLER

STRATEJİ (YAKLAŞIM) : Bir dersin işlenmesinde, öğretmene yol gösterecek metodun seçilmesini sağlayan, oldukça genel yaklaşımlara denir.

YÖNTEM (METOD) : Bir amaca ulaşmak için izlenen yoldur.

TEKNİK : Metodun uygulama biçimidir.

KURAM : Birden fazla hipotezin bir araya gelerek anlamlı bir bütün oluşturmasına denir.

Strateji, metod ve teknik seçiminde göz önüne alınması gereken noktalar ;

- 1)Belirlenen hedefler
- 2)Grubun büyüklüğü
- 3)Konunun özelliği
- 4)Öğrencilerin hazırbulunmuşluk düzeyi
- 5)Okuldaki fiziki imkânlar
- 6)Öğrencinin ilgi ve ihtiyaçları
- 7)Öğretmenin yeterlilikleri
- 8)Kullanılacak zaman

Kullanımına göre metod ve teknikler 4 gruba indirgenebilir ;

- 1) **Öğretmen Ağırlıklı Yöntemler** : Soru-cevap, Gösteri gibi
- 2) **Bireysel Ağırlıklı Yöntemler** : Bilgisayar Destekli Öğretim, Programlı Öğretim ve Bireysel Çalışma Gibi..
- 3) **Etkileşim Ağırlıklı Yöntemler** : Tartışma gibi
- 4) **Yaşantı Ağırlıklı, Yaparak Yaşayarak Öğrenme Yöntemi** : Problem Çözme gibi....

ÖĞRETİM STRATEJİLERİ

1) SUNUŞ YOLUYLA ÖĞRETİM (AUSUBEL)

--> Ausubel, öğrencilerin keşifle değil hazır bilgileri öğrendiğini savunmuştur. Öğretmen temel bilgileri sağlamalı ve örnekleri vermelidir. Ona göre öğrenci hangi bilginin önemli olduğunu bilemez. Öğretmen konuları bütünleştirerek verir.

SUNUŞ YOLUYLA ÖĞRETİMİN ÖZELLİKLERİ :

- > Öğretmen merkezlidir.
- > Öğretmen konuları hazırlayarak dersi kendisi işler.
- > Planlama da öğrencinin hazırbulunmuşluk düzeyi ve öğretim ilkeleri dikkate alınmalıdır.
- > Öğretim tümdengelimine dayanmalıdır.
- > Kalıcı öğrenmeyi sağlamak ve anlamlı hale getirmek için örgütleyicilerden (ön organize ediciler) faydalanılmalıdır.

NOT :

(-->) Örgütleyiciler; yeni bilgiler için yapı oluşturan, yeni ve eski bilgilerin ilişkilendirilmesini sağlayan genel çerçevelere denir. Ünite hazırlık soruları, konuyla ilgili şekil, şema ,grafik gibi görsel materyaller, kavram haritaları vb...

(-->) Örgütleyiciler; öğrenilecek geniş bilgiden önce sunulur, genel olarak kısa, sözel veya görsel bilgilerdir.

İki tür örgütleyici vardır ;

- 1) Açıklayıcılar : Konunun genel yapısını gösteren ana hatlardır.
 - 2) Karşılaştırmacılar : Bilinen bir konu ile hiç bilinmeyen konunun karşılaştırılmasını ve ilişki kurulmasını sağlar.
- > Kavram Haritaları bu stratejide oldukça önemlidir.
- > Yaklaşım bilişsel ve yapılandırıcıdır. Bu nedenle yenileri eskileri üzerine yapılandırarak bütünleştirmeyi önemser. Bu duruma anlamlı öğrenme denir.
- > Sadece bilgi basamağında davranış kazandırır.
- > Derslerin girişinde, soyut kavramların açıklanmasında , öğrencilerin kendi başlarına yapamayacağı öğrenmelerde etkilidir.
- > Soyut konuların öğretiminde etkili olduğu için 5. Sınıftan sonra kullanılması doğru olacaktır.

SUNUŞ YOLUYLA ÖĞRETİMİN AŞAMALARI :

- 1) **Örgütleyicilerin Sunulması** : Kazanımları belirleyerek, öğrencileri güdüleyip, hedeften haberdar etmek ve organize edicileri sunmak
- 2) **Yeni Konunun Sunulması** : Kavramın tanımlanması, terimlerin açıklanarak kavrama ait alt kavramların açıklanması, olumlu ve olumsuz örneklerin verilmesi.
- 3) **Bilişsel Örgütlenmenin Güçlendirilmesi** : Öğrenciler örnekler üreterek, farklı örnekler verir. Kavramı farklı alanda kullanır.

STRATEJİNİN UYGULANIŞ BIÇIMI :

- 1) Öğretmen genel kural ve ilkeyi açıklar (Tümdengelim)
- 2) Öğretmen bir örnek verir.
- 3) Öğrencilerden benzer örnek ister.
- 4) Anlamli öğrenme mantıklı bir sıra ile gerçekleştirilir.
- 5) Eski ve yeni bilgiler anlamli bir bütün oluşturur.
- 6) Soyut içerikli konular kullanılarak (şekil, şema,grafik,resim) somutlaştırılmalıdır.
- 7) Sonuçta gerçekleşecek öğrenmeyi öğretmen açıklar.

SUNUŞ YOLUYLA ÖĞRETİMDE KULLANILAN YÖNTEM VE TEKNİKLER :

- 1) Anlatım 2) Soru-Cevap 3) Tartışma 4) Gösteri...

2)BULUŞ YOLUYLA ÖĞRETİM (BRUNER)

--) Bruner'e göre insanın 3 güdüsü vardır. Bunlar ; merak ve keşif, öğrenme isteği ve birlikte çalışmadır. Bu nedenle öğretimde planlamayı öğretmen yapmalı, keşif ve buluşu öğrenciye bırakmalıdır. Öğretimin odağında öğrenci olmalı, öğretmen öğrenciyi yönlendirmelidir. Öğrenci matematikçi gibi işlemlere bakarak keşif yapmayı öğrenmelidir.

BULUŞ YOLUYLA ÖĞRETİMİN ÖZELLİKLERİ :

-) Materyaller, öğrenme merak ve arzusunu artırıcı nitelikte olmalıdır.
-) Öğrenci hazırbulunuşluğu dikkate alınmalıdır. Konular basitten karmaşığa düzenlenmelidir.
-) Öğretim tümevarımsal olmalıdır.
-) Öğretim sürecinde problem çözme temel alınmalıdır.
-) Öğrenciye yaratıcı, yansıtıcı ve eleştirel düşünme becerisi kazandırılmalıdır.
-) Buluş yoluyla öğrenmede yapılandırılmış ve yapılandırılmamış buluş kullanılır.
-) Derslerin geliştirme bölümünde etkili olarak kullanılabilir.
-) Kavrama, analiz ve sentez basamaklarında davranış kazandırılır.

STRATEJİNİN PLANLANMASI :

- 1) Kazandırılacak hedefler belirlenir.
- 2) Davranışı kazandırmada kullanılacak örnek olan ve olmayan durumlar belirlenir.
- 3) Örnekler basitten karmaşığa sıralanır.
- 4) Zaman ayarlaması yapılır.

STRATEJİNİN UYGULANIŞ BIÇIMI :

- 1) Öğretmenin örnek vermesi
- 2) Öğrencilerden örneği betimlemesini istemesi
- 3) Öğretmenin ek örnekler vermesi
- 4) Öğrencinin ek örneği betimlemesi ve önceki örneklerle karşılaştırması
- 5) Öğretmenin ek örnekleri ve örnek olmayan durumları sunması
- 6) Öğrencilerin zıt örnekleri karşılaştırması
- 7) Öğretmenin öğrencinin bulduğu özellikleri vurgulaması
- 8) Öğrencinin genel kavram ve ilkeyi açıklaması
- 9) Öğrencinin yeni bir örnek vermesi

BULUŞ YOLUYLA ÖĞRETİMDE KULLANILACAK METODLAR :

- 1) Tartışma 2) Örnek Olay 3) Soru-Cevap 4) Dramatizasyon...

3)ARAŞTIRMA-İNCELEME YOLUYLA ÖĞRETİM (J. DEWEY)

--) J. Dewey'e göre ; insan davranışlarının temelinde çevreye uyum sağlama vardır. Çevreye uyum sağlamak ise karşılaşılan problemleri çözmekle mümkündür. Dewey'e göre okul hayata hazırlık değil hayatın kendisidir. Öğrenci problem çözme becerisini okulda kazanmalıdır.

-) Öğretimde, öğrenciyi pasifize eden öğretmen merkezli yaklaşımlar yerine yaparak yaşayarak öğrenmeyi temel alan, araştırma-incelemelere yer verilmelidir. Öğretmen rehberlik etmelidir.

-) Araştırma-inceleme stratejisi problem çözmeyi temel alır. Öğrenci bilişsel süreç becerilerini kullanarak, yaratıcı, yansıtıcı ve eleştirel düşünme becerileri kazanır.

-) Üst düzey davranışlar kazandırır. (uygulama, analiz, sentez, değerlendirme) Derslerin sonuç bölümünde etkili olarak kullanılır..

PROBLEM ÇÖZME AŞAMALARI :

- 1) Problemin hissedilmesi ve belirlenmesi
- 2) Problemin tanımlanması ve sınırlandırılması
- 3) Bilgilerin toplanması
- 4) Çözüme ilişkin hipotezler kurma
- 5) Veri toplama, yöntem geliştirme, analiz etme
- 6) Hipotezi test etme
- 7) Sonuca Ulaşma.

KULLANILAN YÖNTEM VE TEKNİKLER :

- 1)Problem Çözme 2) Breysel Çalışma 3) Deney 4) Gözlem 5) Gösterip Yaptırma 6) Benzetim 7) Drama

ÖĞRETİMDE YAKLAŞIMLAR

1) OKULDA ÖĞRENME (CARROLL)

-) Carroll'a göre hızlı ve yavaş öğrenen öğrenciler vardır. İnsanların öğrenme zamanları farklıdır. O halde öğretim zaman açısından planlanmalıdır. Okulda öğrenme modelinin 3 temel dayanağı vardır ;

- 1) İyi öğrenen ve öğrenemeyen öğrenciler vardır.
- 2) Hızlı öğrenen ve öğrenemeyen öğrenciler vardır.
- 3) Uygun öğrenme koşullarında öğrenme gücü, öğrenme hızı ve öğrenmeye isteklilik bakımından öğrencilerin büyük bir çoğunluğu birbirine benzemektedir.

DİKKAT : Carroll'un bu 3 dayanağı daha sonraları Bloom tarafından Tam öğrenme modeline, Keller tarafından ise Breyselleştirilmiş öğretim modelinde kullanılmıştır.

-) Gerekli zaman ve uygun öğretim olanakları sağlandığında her öğrenci öğrenir. Her öğrencinin öğrenme için ihtiyaç duyduğu zaman farklıdır ve bu uygun zamanda nitelikli öğretim yapılmalıdır.

MODELİN 5 ÖGESİ :

- 1) **YETENEK** : Öğrencinin öğrenebilmesi için gerekli olan zaman anlamında kullanılır.
- 2) **ÖĞRETİMDEN YARARLANMA İSTEĞİ** : Hazırbulunuşluğu tanımlar. Öğrencinin yeterli ön öğrenme düzeyinin olması gerekir.
- 3) **SEBAT** : Öğrencinin gönüllü olarak harcadığı zamanı tanımlar. (Motivasyon)
- 4) **FIRSAT** : Öğretim etkinliklerinde verilen zamandır.

- 5) **ÖĞRETİM HİZMETLERİNİN NİTELİĞİ** : Ek zaman gerektirmeyecek şekilde ders planını ayarlayabilmek, öğrenci niteliklerini göz önünde bulundurarak konu, ders , ünite planlarını niteliklere uygun birimlere uyarlayarak zamana yaymak..

2) TEMEL ÖĞRENME (GLASSER)

-) Bu model ; öğrencinin sınıf içinde ve dışında başarılı olabilmeleri için uygun etkinliklerin seçimine ve düzenlenmesine dayanır.

-) Modele göre okul insanın 5 temel ihtiyacını (1) fizyolojik ihtiyaçlar 2) sevgi 3) güç 4) özgürlük 5) eğlence) karşılayacak ortamlarda etkili öğrenme sağlanır.

Öğretimin ve öğrenim planlarının sağlıklı ilerleyebilmesi için 4 aşamanın uygun ayarlanması gerekir:

1) **HEDEF VE DAVRANIŞLAR** : Programda belirlenen şekliyle öğretim hedefleri ve sonunda bu hedeflerin davranışa dönüşüp dönüşmediğidir.

2) **ÖĞRENCİ NİTELİĞİ (GİRİŞ DAVRANIŞLARININ BELİRLENMESİ** : Öğrencinin hazırbulunuşluğunu tespit etme aşaması.

3) **ÖĞRETİM HİZMETİ** : Amacı gerçekleştirmek için süreç boyunca kullanılacak en uygun metod ve tekniklerin seçimi

4) **DEĞERLENDİRME** : Öğrencinin belirlenen hedefe ne kadar ulaşabildiğinin değerlendirilmesidir.

3) ETKİLİ ÖĞRENME (SLAVİN)

-) Carroll'un okulda öğrenme modelinden etkilenmiştir. Özellikle değiştirilebilir öğeleri dikkate alarak öğretimde başarının yükseltilebileceğini savunmuştur.

MODELİN ÖGELERİ :

- 1) **ÖĞRETİMİN NİTELİĞİ** : Dersin öğrencinin ilgisini çekebilecek şekilde etkili düzenlenmesi ve öğretimin uygun araçlarla öğrenmeyi ölçmesi boyutudur.
- 2) **ÖĞRETİM DÜZEYİNİ UYGUN HALE GETİRME** : Çok yönlü öğrenme-öğretme faaliyetleri düzenleyerek bilişsel, duyuşsal ve devinişsel farklara rağmen her öğrencinin yeterli öğrenme gerçekleştirmesini sağlamaya yönelik önlemler alınmalıdır.
- 3) **TEŞVİK ETME** : Öğretmen öğrencilerini öğrenmek için güdülemelidir.
- 4) **ZAMAN** : Öğretmen, öğrencinin öğrenmek için gerekli zamanını iyice dikkate alarak her öğrenciye öğrenmesi için yeterli zaman tanımalıdır.

4) ÖĞRETİM DURUMLARI (GAGNE)

-) Gagne belleği temel alan, bilgi işleme kuramından hareketle bu yaklaşımı oluşturmuştur. Gagne'ye göre breylerin içsel yaşantılarında bilgiyi işleme sıraları farklı olabilir. Ancak dışsal etkileri içeren öğretimde öğretmen düzenli sıralama yapmalıdır.

1) DERS İŞLEME AŞAMALARI :

1) **DİKKAT ÇEKME** : Ani uyarıcı değişiklikleriyle öğrencinin dikkatini çekme amaçlanır. (bir fıkra veya olay anlatarak derse başlama gibi)

2) **HEDEFTEN HABERDAR ETME** : O gün görülecek konuyu ana hatlarıyla öğrenciye bildirme ve böylece öğrencinin öğrenme amacını bilmesi sağlanır.

3) **ÖN KOŞUL ÖĞRENMELERİ BİLDİRME** : O anda işlenen konunun bir önceki derste işlenen konu ile ilgisinin sezdirilerek işlenmeye başlanması durumudur. Böylece yeni konu ile ilgili eski bilgiler, kısa süreli belleğe geri getirilmiş olur.

4) **UYARICI MATERYALLER SUNMA** : Ne öğrenileceği konusunda ipuçları vermedir.

5) **REHBERLİK ETME** : Uyarıcı materyale göre, önemli noktalara dikkat çekme ve rehberlik etmedir. Öğrencinin yeni bilgileri uzun süreli belleğe aktarması sağlanır. Amaç anlamlı öğrenmeyi sağlamaktır.

6) **DAVRANIŞI ORTAYA ÇIKARMA** : Öğrenciden öğrendiği davranışı göstermesi istenir. Yapma ve açıklama esastır. Öğrencinin öğrenip öğrenmediği bu aşamadır.

7) **DÖNÜT VE DÜZELTMELER** : Öğrencinin hatalı davranışlarını düzeltme, yarı veya bütünüyle doğru davranışlarına tamamlayıcılık yapma aşamasıdır. Böylece doğru davranışlar pekiştirilmiş, yanlışlar da düzeltilmiş olur..

8) **DEĞERLENDİRME** : Hedeflere göre, davranışlarının ne kadarının gerçekleştiğini görmek için soru sorma tekniğine uyularak değerlendirilir. Bu nedenle gerekli sınav durumları hazırlanarak uygulanmalı ve sonuçları öğrenciye bildirilmelidir.

9) **DAVRANIŞIN KALICILIĞINI SAĞLAMAK VE TRANSFERLERİ GÜÇLENDİRME** : Değerlendirme sonucunda öğrenilen davranış kalıcı hale getirilir. Hatırlatmalar, ek alıştırmalar ve uygulamalar ile davranış kalıcı hale getirilerek transferi güçlendirme yapılır.

2) ÖĞRENME TÜRLERİ :

1) **İŞARET ÖĞRENME** : Klasik koşullanma ile aynı şeydir.(Çocuğun köpekten korkmayı öğrenmesi)

2) **UYARICI-TEPKİ ÖĞRENME** : Bu aşamada brey, uyarıcı tepki arasında ki bağı öğrenir. (Yerine otur gibi komutları öğrenme)

3) **ZİNCİRLEME MOTOR ÖĞRENME** : Bir arabayı çalıştırmayı öğrenme.

4) **SÖZEL ÖĞRENME** : Kelimelerin anlamlarını öğrenme.

5) **AYIRT ETMEYİ ÖĞRENME** : Üçgen ve çemberi ayırt etmeyi öğrenme.

6) **KAVRAM ÖĞRENME** : Üçgenin ne olduğunu tanımlama

7) **İLKE VE KURAL ÖĞRENME** : Kavramlar arası ilişkilerin, neden- sonuç ilişkilerinin öğrenildiği aşama. (Karenin alanının iki kenar çarpımıyla bulunabileceğini söyler.)

8) **PROBLEM ÇÖZMEYİ ÖĞRENME** : En üst düzey öğrenmedir. (Bir matematik problemini öğrendiği ilkeler yoluyla çözüme ulaştırmayı öğrenme)

3) ÖĞRENME ÜRÜNLERİ :

1) **SÖZEL BİLGİLER** : Açıklamaya yönelik bilgilerdir. Okulda ve okul dışında kazanılabilir. Görsel, işitsel vb. şeklinde edinilebilir. Bu bilgi söylenip yazılarak gösterilir. Ön koşul olma ve pratik olarak kullanılma özelliği vardır. (Ankara'nın Türkiye'nin başkenti olduğunu bilmek sözel bilgidir..)

2) **BİLİŞSEL BECERİLER** : Breylerin bilişsel becerilerini içeren öğrenmelerdir. Basitten karmaşığa 5 aşamada olur: a) ayırt etmeyi öğrenme b) somut kavramları öğrenme c) tanımlanmış kavramları öğrenme d) ilke ve kural öğrenme e) problem çözme..

3) **BİLİŞSEL STRATEJİLER** : Öğrencinin öğrenmesine, hatırlamasına ve düşünmesine rehberlik ederler. Böylece brey yaşama dair problemler de kendine has çözüm yolları geliştirir.

4) **TUTUMLAR** : Breylerin farklı insan, eylem vb. durumlara ait bakışlarıdır. Hoşgörü, saygı, sevgi gibi duyuşsal becerileri içerir.

5) **MOTOR BECERİLER** : Otomobil kullanma, müzik aleti çalma vb. becerilerdir. Okulda ve okul dışında kazanılmaktadır. Tekrar, becerilerin niteliğini artırır..

5) TAM ÖĞRENME (BLOOM)

-) **Bloom yaklaşımını** : 'işin başında olumlu öğrenme koşulları sağlanmış ve öğretim sürecinde de sürdürülmüşse, dünyanın herhangi bir yerinde bir kişinin öğrendiği bir şeyi herkes öğrenebilir.' Düşüncesine göre geliştirilmiştir.

-) **Bloom'a göre**, insanların öğrenmesi üzerinde etkili olan çeşitli etkenler vardır. Bunları 2 grupta toplamak mümkündür ;

A) Değiştirilemez Faktörler : Öğrencinin zeka düzeyi, genel ve özel yetenekleri, kişilik özellikleri ve ailenin sosyo-ekonomik düzeyi gibi..

B) Değiştirilebilir Faktörler : Bilişsel Giriş Davranışları (önkoşul öğrenmeler), duyuşsal giriş davranışları ve öğretim hizmetinin nitelikleridir. (ipucu, katılım, pekiştirme, dönüt-düzeltilme)

-) **Bloom'a göre**, öğrencinin doğuştan getirdiği farklılıklar, öğretim sürecinde meydana gelenlerin yanında çok düşüktür.

-) İnsan breysel farklarla doğar, ancak bu farklar sonradan kazanılan yeni öğretim süreciyle oluşanlara kıyasla azdır. Bunu engellemek için öğrenci tam öğrenene kadar öğretime devam edilmelidir. Tam öğrenemeyen öğrencilere ek öğretim hizmeti sağlanmalıdır. İyi bir planlama ile eğitim verilerek herkes öğrenir.

-) Giriş davranışları ve öğretim hizmetinin niteliği, öğrencilerin öğrenme ürününün sonucunu belirleyen temel ölçüttür.

1) GİRİŞ DAVRANIŞLARI :

A) BİLİŞSEL GİRİŞ DAVRANIŞLARI : Öğrencinin beraberinde getirdiği önkoşul öğrenmelerdir. Yani öğrenme eksikse tamamlanmadan yeni konuya geçilmemelidir. (okuduğunu anlama, problem çözme becerisi, bu değişkenlerin önemli özellikleridir.) Uygun koşullarda öğrenmeyi yüzde 50 etkiler. Bilişsel giriş davranışlarının göstergeleri :

1) Bilgi : Öğrencinin gerekli bilgiye sahip olması

2) Beceri : Bilgileri kullanabilmektir.

3) YETERLİK : Bilgi ve beceri açısından öğrencide bulunan kapasitedir.

B) DUYUŞSAL GİRİŞ DAVRANIŞLARI : Duyusal anlamda öğrencide öğrenmeyi engelleyici veya destekleyici önyargı ve durumlardır. Yüzde 25'i etkiler.

1) İLĞİ : Öğrencinin derse, okula, okul çevresine, öğretmene vb. dış etmenlere karşı algılarıdır. İlgi ve motivasyonun artırılmasıdır.

2) TUTUM: Herhangi bir olay hakkında olumlu ve olumsuz davranışlar geliştirmesidir. Eğitimde; öğrencinin okula ve derse karşı olumlu tutum kazanması sağlanmalı.

3) AKADEMİK ÖZGÜVEN : Öğrencinin kendine karşı tutumunu tanımlar. Kendine güvenmeyen öğrenci öğrenmeyi de isteyemez. Öğrenci ben öğrenebilirim inancında olmalıdır.

2) ÖĞRETİM HİZMETİNİN NİTELİĞİ :

-) Öğretmenin düzenlediği eğitim durumlarıdır. Temel değişkenleri şunlardır;

A) İPUCU : Öğrenci davranışı yapmakta zorlandığında çeşitli uyarı/işaret sunarak öğrencinin davranışı kolayca yapması sağlanır. İpuçları sözel, görsel ve yaşantılara dayalı olmalıdır. İpuçları diğer uyarıcılardan rahatça ayırt edilebilmeli, öğrenci seviyesine uygun olmalıdır. (öğretmen ses tonundaki değişiklikler, bir kelimenin altını çizme, hatırlatıcı soru sorma, öğretmenin jest ve mimikleri vb..)

B) PEKİŞTİRME : Bir davranışın yapılma sıklığını artıran uyarıcılar sunma işlemi pekiştirme, sunulanlar ise pekiştireçlerdir. Pekiştirme davranışların öğrenilme olasılığını artırır. Sistemli ve düzenli yapılmalıdır. Olumlu ve olumsuz pekiştirmelerden yararlanılmalıdır. Öğretmen yerine ve zamanına göre kullanılmalıdır. Dikkat edilmesi gerekenler ; 1) Öğrencinin yaşı küçükse ve öğrenmeye yeni başlamışsa birincil pekiştireç kullanılır. 2) Kısa süre sonra birincil pekiştireç yerini ikincil pekiştirece bırakmalıdır. 3) Sürekli aynı pekiştirecin kullanılması alışmaya sebep olur. 4) Pekiştireçler, breyin yaşına, kültürüne, cinsiyetine ve

beklentisine uygun olmalıdır. 5) Pekiştireçler, davranıştan sonra hemen verilmelidir. 6) Pekiştireçler, sadece doğru davranışa değil doğruya yakın davranışa da verilmelidir.

C) KATILIM : Öğrenci derse aktif katılmalı, öğrenmeyi kendisi gerçekleştirmelidir. (soru sorarak, cevap vererek, tartışarak vb. şekilde.) Katılımı artıran faktörler; -hazırbulunmuşluk -motivasyon -öğretmenin seçtiği yöntemler -sınıfın psikolojik atmosferi

D) DÖNÜT VE DÜZELTMELER : Öğretim hizmetinin en önemli değişkenidir. Öğretmen öğrencinin yaptığı davranışın doğru ve yanlışlığı hakkında bilgi vermelidir. Özellikle izleme testlerini kullanarak öğrencileri sürekli kontrol etmelidir. Böylece yanlış öğrenmelerin önüne geçildiği gibi, hatalı öğrenilenler de düzeltilir. Öğretimin kontrolünü sağlayan değişkendir. Dönütler; yönlendirici, güdüleyici ve pekiştirici olabilir. Süreçte dönütü düzeltme ile desteklemek gereklidir. Zira öğretim sürecinde hatalı ve eksik öğrenmeler düzeltilmelidir.

-) Öğrenme sürecinde düzeltmeler yoluyla öğrenme eksikliklerini belirlemek için sınav yapılmalı, böylece yetersiz öğrenmeler için önlem alınmalıdır. Bu önlemler 'ek öğretim hizmeti' adı verilir. Bunlar ; 1) Birebir Öğretim 2) Küçük Gruplarla Öğretim 3) Okulda Ek Öğretim 4) Evde Ek Öğretim 5) Programlı Öğretim 6) Kaynak ve Yardımcı Kitaplarla Öğretim 7) Akademik Oyunlarla Öğretim 8) Tekrar Öğretim...

DİKKAT : Dönüt 5 şekilde kullanılır;

1) **Teyit Etme :** Cevabın 'doğru' veya cevabın 'yanlış' gibi dönütlerdir.

2) **Düzeltilme :** Yanlış cevaba doğruyu ekleyerek bildirmez.

3) **Teşhis Etme :** Öğrencinin eksik, yanlış olduğu alanı bildirmez.

4) **Açıklama :** En kapsamlı dönüttür. Yanlışın neden yanlış, doğrunun neden doğru olduğunu bildirmez.

5) **Ekleme :** Doğru cevabı genişletici ek bilgiler sunmadır.

3) ÖĞRENME ÜRÜNLERİ : Öğrenme ürünü; öğrencide meydana gelen davranış değişikliğidir. Ve öğrenme ürünü sonucu; giriş davranışları ve öğretim hizmetinin niteliğine bağlıdır. Belirtileri ; a) öğrenme düzeyi ve çeşidi b) öğrenme hızı c) duyuşsal ürünler.

TAM ÖĞRENME MODELİNİN UYGULANMASI :

1) Hedef ve davranışları belirleme

2) Her ünitenin öğrenilebilmesi için gerekli olan bilişsel, duyuşsal ve devinişsel ön koşul öğrenmeleri belirleme ve tam öğrenme standardını ayarlama

3) Öğrencilerin belirlenen ön koşul öğrenmelere ne derece sahip olduğunu, bilişsel giriş davranışları testi ile belirleme

- 4) Ek öğretim hizmeti sunma
- 5) Programın uygulanması
- 6) İzleme testleri kullanılarak ünitenin standarda uygun öğrenilip öğrenilmediğini belirleme.
- 7) Başarısı standardın altında olanlara ek öğretim hizmetinin verilmesi
- 8) Tüm öğrenmelerde tam öğrenme sağlanana kadar bu uygulamanın sürdürülmesi gereklidir.

DİKKAT : Tam öğrenme yaklaşımında tüm yöntem ve teknikler kullanılarak öğrencilere bilişsel alanın tüm basamaklarında davranış kazandırılır.

6) ÇOKLU ZEKA (GARDNER)

-) Kuram; zekayı, problem çözme ve ürün elde etmeye dayalı bir yöntemle ele alır.
-) Tüm zekaların evrensel, gelişime açık ve birbiriyle kaynaşarak çalıştığı kabul edilir.
-) Gardner'e göre; her insanda doğuştan gelen 9 zeka alanı vardır. Bunlar doğuş itibarıyla eşit düzeydedir. Farklılıklar, yaşantıdan ve öğretimden kaynaklanır. Zeka çevresel faktörlerden etkilenir.

ZEKAYI ARTIRICI VE AZALTICI FAKTÖRLER :

- 1)Kaynaklara Ulaşma Şansı 2)Tarihsel-kültürel faktörler 3)Coğrafi Faktörler 4)Ailevi Faktörler 5)Durumsal Faktörler

NOT: Öğretmenler bu durumları bilerek, öğrenme yaşantılarını bütün zeka alanlarını geliştirici nitelikte düzenlemelidir.

ZEKA ALANLARI :

- 1) **SÖZEL-DİŞSEL ZEKA** : Kelimelerle düşünme, ifade etme, kelimelerde ki anlam ve düzeni kavrayabilme, şiir okuma, hikaye anlatma, gramer bilgisi, mecazi anlatım, benzetme, soyut ve simgesel düşünme, kavram oluşturma ve yazma gibi olayları içeren, dili üretme ve etkili kullanma becerisidir. (politikacılar, şair, gazeteci vb.) Şu etkinlikler bu zekayı geliştirir; -verilen bilgileri betimleme –günlük yazma – sözlük kullanma –yüksek sesle okuma –röportaj yapma –sunu yapma –rapor yazma..
- 2) **MATEMATİKSEL-MANTIKSAL ZEKA** : Sayılarla düşünme, hesaplama, sonuç çıkarma, mantıksal ilişkiler kurma, hipotezler üretme, problem çözme, geometrik şekiller gibi soyut sembollerle tanışma, bilginin parçaları arasında ilişki kurma becerisidir. (bilim adamları, yargıçlar, muhasebeci, ekonomist, mühendis vb.) Şu etkinlikler bu zekayı geliştirir; -neden-sonuç ilişkisi kurma –hipotez oluşturma – karşılaştırma yapma –oluş şeması hazırlama –beyin fırtınası...

- 3) **GÖRSEL-UZAMSAL ZEKA** : Üç boyutlu bir nesnenin şeklini görmeden zihninde canlandırma söz konusudur. Hayal kurarlar, görsel sunu yaparlar, bulmaca çözerler, resim, grafiklerden faydalanırlar. Şu etkinlikler bu zekayı geliştirir; (- hikayenin resmini çizme, -duvar resimleri tasarlama , -poster hazırlama, - desenleme, -kamerayla kayıt yapma..)
- 4) **BEDENSEL-KİNESTETİK ZEKA** : Hareketlerle, jest ve mimiklerle kendini ifade etme, beyin ve vucut koordinasyonunu etkili bir şekilde kullanabilme becerisidir. (sporcular, dansçılar, cerrahlar, sihirbazlar...) Şu etkinlikler bu zekayı geliştirir; - gösterip yaptırma, - dans etme, -gezi yapma, -drama yapma,- beden dilini kullanma, -spor yapma....
- 5) **MÜZİKSEL-RİTMİK ZEKA** : Notalar, ritimlerle düşünme, farklı ses tonlarını tanıma..(orkestra şefleri, besteciler, müzisyenler..) Şu etkinlikler bu zekayı geliştirir; -tekerleme söyleme, -mırıldanma, -konuyu müzik eşliğinde söyleme, - tempo tutma....
- 6) **KİŞİLER ARASI- SOSYAL ZEKA** : Grup içerisinde işbirlikli çalışma, iletişim kurma, insanların duygu düşünce ve davranışlarını anlama, paylaşma, ifade edebilme....(öğretmen, aktör, sosyologlar...) Şu etkinlikler bu zekayı geliştirir; -tartışma, - görüşme yapma, -sosyal kulüplere üye olma, - empati kurma...
- 7) **İÇEDÖNÜK- İÇSEL ZEKA** : İnsanın kendi duygularını, duygusal tepki derecesini düşünme sürecini tanıma ve kendini değerlendirerek kendiyile ilgili hedefler oluşturabilme becerisidir. Şu etkinlikler bu zekayı geliştirir; -senaryo yazma, - günlük tutma, -teori üretme, -hislerini yazma....
- 8) **DOĞACI ZEKA** : Doğada ki canlıları tanıma, araştırma, inceleme becerisidir. Şu etkinlikler bu zekayı geliştirir; - taş,yaprak vb. biriktirme, - belgesel izleme, - bitki yetiştirme....
- 9) **VAROLUŞÇU ZEKA**: Hayatı sorgulayan, olaylara derinlemesine bakan insanlarda ki zeka türü. (filozoflar, din adamları vb..)

ÖNEMLİ NOT : Öğretim, yukarıda ki zeka alanları ve etkinlikleri dikkate alarak şu değişkenlere bağlı olmalıdır; 1) Öğretim programı çoklu zekaya uygun olmalı 2) Bütün konular birbiriyle ilişki içinde düzenlenmeli 3) Konular 'proje ödevi' biçiminde işlenmeli 4) Değerlendirmeyi, öğretmen, öğrenci ve veli birlikte yapmalı 5) Öğrenciler becerilerine göre alanlarına kaydırılmalıdır.

7) YAPILANDIRMACILIK (YAPISALCILIK (PİAGET, AUSUBEL, BRUNER, VYGOTSKY)

-) Piaget'e göre her yeni bilgi eski bilgilerin üzerine örgütlenerek yapılandırılır. İnsan çevrenin pasif alıcısı değil, aktif düzenleyicisidir.
-) Yapılandırmacı yaklaşım, Piaget'in görüşlerinden hareketle bilgi edinme sürecinde breyin, subjektif olarak kendi bilgisini oluşturduğunu ve uyarıcılara anlam verdiğini savunur. Bunun için eğitim-öğretim öğrenci merkezli olmalı ve öğrencinin uyarıcılara kendine özgü anlam yükleyerek yapılandırması sağlanmalıdır.

YAPILANDIRMACILAR, ÖĞRENMENİN DOĞASINA İLİŞKİN 10 TEMEL İLKE BENİMSERLER :

- 1)Öğrenme, pasif alma süreci değil, aktif anlam oluşturma sürecidir. 2) Öğrenme kavramsal değişmeyi içerir. 3) Özneldir. 4) Durumsaldır ve çevresel koşullara göre belirlenir. 5) Sosyaldır. 6) Duygusaldır. 7) Öğrenme işinin niteliği öğrenme sürecinde önemlidir. 8) Öğrenme gelişigüzelemdir. 9) Öğrenci merkezlidir. 10) Süreklidir.

YAPILANDIRMACI ÖĞRETİMDE AŞAMALAR :

- 1) **ESKİ BİLGİLERİ HAREKETE GEÇİRME** : Öğrencinin var olan şemaları harekete geçirilmelidir. Bu aşamada soru-cevap yöntemi ile ön bilgilerin düzeyi belirlenir.
- 2) **YENİ BİLGİNİN KAZANILMASI** : Öğrenci konuları derinliğine önce bütünsel ve sonra parçalarına ayrılmış olarak anlar ve kendine göre anlam oluşturur.
- 3) **BİLGİNİN ANLAŞILMASI** : Öğrenci bilgi ile karşılaştığında önce özümleme yaparak bilgiyi var olan şemalarla açıklar, eğer var olan şemalar bilgiyi karşılamıyorsa düzenleme yaparak yeni şemalar oluşturur. (bilişsel denge)
- 4) **BİLGİYİ UYGULAMA** : Öğrenilen bilgiler hayata aktarılmalıdır.
- 5) **BİLGİLERİN FARKINDA OLUNMASI** : Öğrenciler bilgiyi kullanarak, nasıl problem çözdüklerini anlayarak kullandıkları stratejilerin farkında olurlar. (örnek olay, rol oynama, proje vb.)

YAPILANDIRMACILIĞIN UYGULANDIĞI SINIFLARDA ŞU ÖZELLİKLERE DİKKAT EDİLMELİDİR :

-) Eğitim programı tümdengelimle dayanmalıdır.
-) Temel kavramlara ağırlık verilmelidir.
-) Program öğrenci sorunlarına göre yönlendirilmelidir.
-) Öğrencinin kendi çalışmaları önemsenmelidir.
-) Öğretmen de öğrencilerle birlikte öğrenmelidir.
-) Sorular, kesin cevaba sahip olmamalı, her öğrencinin kendine özgü cevap oluşturması sağlanmalıdır.
-) Değerlendirme, öğretimle birlikte yapılmalıdır. (süreç değerlendirilmelidir.)
-) Öğrenciler, grup halinde çalışmalıdır.

-) Öğrenci yaparak-yaşayarak öğrenir.
-) Öğrenci merkezli eğitim söz konusudur.
-) Öğrenme subjektiftir, herkes kendine göre öğrenir.

NOT: Öğretmen, öğrencilerin öğretim stratejisini ve içeriği değiştirmelerine izin vermelidir.

NOT : Davranışçılara göre öğrenme objektiftir, yapısalcılara göre subjektiftir.

NOT : Yapılandırmacılık 3 ana gruba ayrılır : 1) SOSYO-KÜLTÜREL YAPILANDIRMACILIK (Vygotsky'nin toplumsal etkiyi temele alan yaklaşımdır.) 2) BİLİŞSEL YAPILANDIRMACILIK (Piaget'in görüşlerini temele alır) 3) RADİKAL YAPILANDIRMACILIK (GLASERSFELD)

5E MODELİ :

- 1) **GİRME:** Ön bilgiler önemsenir. Öğretmen derse öğrencilerin ilgilerini çekecek bir etkinliklerle başlar. Öğrenci de merak uyandırma, öğrencilerin değişik fikirler üretmelerini ve soru sormalarını teşvik etme sağlar.
- 2) **KEŞFETME** : Öğrencinin en etkin olduğu aşamadır. Soruna yönelik çözümler üretilir ve bu fikirler öğretmen süzgecinden geçer.
- 3) **AÇIKLAMA** : En öğretmen merkezli aşama. Öğretmen öğrencinin eksik ya da yanlış bilgilerinin değiştirilmesine yardımcı olur.
- 4) **DERİNLEŞME** : Öğrencilerin birlikte uzmanlaşmış oldukları bilgileri, problemi çözdükleri yöntemi bu basamakta yeni problem durumlarında kullanmaları söz konusudur. (Ek uygulamalarla öğrencilerin pekiştirilmesi)
- 5) **DEĞERLENDİRME** : Öğrencilerin bilgiyi nasıl yapılandıklarını sergilenmesinin beklendiği aşamadır. Öğrenciler bu aşamada yeni edindikleri bilgileri ve becerileri değerlendirerek bir sonuca ulaşırlar.

7E MODELİ :

- 1) **TEŞVİK ETME/MERAK UYANDIRMA** : Ön bilgiler ve soru-cevap şeklinde..
- 2) **KEŞFETME** : Yeni olayı keşfetmek için sorgulama yöntemi, hipotez kurma ve alternatif deneyler yapılır.
- 3) **AÇIKLAMA** : Öğrenciler kavramı açıklar, öğretmen rehberlik eder.
- 4) **GENİŞLETME** : Öğrencilerin kavramları, tanımlamaları ve açıklamaları araştırmaları ve bunları kullanmaları istenir.
- 5) **KAPSAMINA ALMA** : Kavramları ilişkilendirme.
- 6) **DEĞİŞTİRME** : Tartışma, fikir değiştirilebilir.
- 7) **DEĞERLENDİRME** : Öğretmen, öğrencilerin kazandıkları yeni kavram ve becerileri inceler, bunları ölçerek davranış değişikliklerinin sebeplerini açıklamaya çalışır.

8) İŞBİRLİKÇİ (KUBAŞIK, KOOPERATİF) ÖĞRENME (Vygotsky, Dewey, Johnson)

-) İşbirlikçi sınıfta ; öğrenciler küçük gruplar halinde kendilerine verilen görevleri birbirleriyle işbirliği yaparak gerçekleştirirler. Sınıflarda yapılan uygulamaları 3 ana grupta toplayabiliriz. İşbirlikçi sınıfı daha iyi anlayabilmek için bu farklı uygulamalar bilinmeli.

a) Rekabetçi Sınıf Ortamı : Sınıfta öğrenciler arasında olmanın, en iyi olmanın mücadelesi vardır. Öğrenciler arasında belli sayıdaki öğrenci başarıya ulaşacağı için, rekabet diğerlerinin başarısızlığını sağlamayı amaçlar. Bu yaklaşım birçok öğrencinin dersten kopmasına sebep olabilir.

b) Breyselci Sınıf Ortamı : Öğrencilerin kendi hızında, breysel olarak ilerlediği uygulamanın olduğu sınıftır. Öğrenci kendi amaçlarına kendi materyalleri ile ulaşmak amacındadır. Diğer öğrencilerden bağımsızdır.

c) İşbirlikçi Sınıf Ortamı : Bu sınıfta; ortak amaçlara görevleri paylaşarak ve yardımlaşarak ulaşmak söz konusudur. Öğrencilerde olumlu bağımlılık vardır. Her öğrenci kendi başarısının gruba bağlı olduğunu bilir. Biz duygusu ön plandadır.

DİKKAT : İşbirlikçi öğrenme ilkesi ile öğrencilerde ; başarıyı artırma, üst düzey düşünme becerilerini geliştirme, özsaygıyı geliştirme, okula ve derse olumlu tutum geliştirme ve sosyal becerilerin kazanılması amaçlanır.

İŞBİRLİKÇİ ÖĞRENME SÜRECİNİN İLKELERİ :

OLUMLU BAĞLILIK : Brey kendi başarısının ancak grup başarısına bağlı olduğunu bilerek çalışır.

YÜZYÜZE ETKİLEŞİM : Biz duygusunun hakim olduğu, birbirleriyle bilgiyi paylaşma, güven ve ortak faydaya yönelik eylemlerdir.

BREYSEL SORUMLULUK : Öğrencinin bir görevi tamamladığında kimin yardıma muhtaç olduğunu bilmesi. Başkalarını yalnız bırakamayacağını fark etmesi.

SOSYAL BECERİLER : Öğrenci başka insanlarla grup halinde çalışmanın koşullarını bilmelidir. Liderlik, karar verme vb.

GRUP SÜRECİ : Çalışma sonucunda hangi davranışların sürdürülmesi, hangilerinin terk edilmesi gerektiğini süreç açısından belirlemelerini içerir. Süreci değerlendirmeye herkesin katılımı gereklidir.

İŞBİRLİKÇİ ÖĞRENMEDE AŞAĞIDAKİ ÖZELLİKLERE DİKKAT EDİLMELİDİR :

- 1) Gruplar (cinsiyet, başarı düzeyi vb.) heterojen olmalıdır.
- 2) Grup içinde rekabet olmamalı, ancak gruplar arasında rekabet olabilir.
- 3) Grupta lider yoktur, herkes liderdir.
- 4) Öğretmenin görevi rehberliktir.
- 5) Sorumluluk ve başarı kişiye değil gruba aittir.

- 6) Öğrencilere yaparak-yaşayarak öğrenme yaptırılır.
- 7) Problem çözme esas alınır.
- 8) Yaratıcı, yansıtıcı, eleştirici düşünme becerilerini kazanmak önemsenir.
- 9) Yapılandırmacı yaklaşımdan üretilmiş yaklaşımdır.
- 10) Uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme basamaklarında davranış kazandırır.

İŞBİRLİKÇİNE DAYALI ÖĞRENMEDE KULLANILAN TEKNİKLER :

- 1) **ÖĞRENCİ TAKIMLARI/BAŞARI BÖLÜMLERİ TEKNİĞİ :** 6 kişilik gruplara ayrılır. Konu verilir, teknik belirlenir. Grup çalışması yapılırken her öğrenciye test verilir. Öğrenciler aldıkları puanlara göre başarı sırasına dizilir. Breysel başarılar toplanarak grup başarısı bulunur, en başarılı gruba ödül verilir.
- 2) **TAKIM-OYUN –TURNUVA TEKNİĞİ:** Gruplara ayrılır. Gruptaki öğrenciler ilgili konuyu birbirlerine öğretirler. Her gruptan, diğer takımlardaki öğrenciyle aynı düzeyde olan bir öğrenci seçilir. Seçilen öğrenciler turnuva masasında yarışır. Turnuva her hafta bir kez yapılır. Her masada kazanan öğrenci takımına altı puan kazandırır.
- 3) **AYRILIP BİRLEŞME TEKNİĞİ:** Gruplar oluşturulur.(3-6) konu grup üye sayısı kadar küçük parçalara ayrılır. Her grupta aynı konuyu çalışanlar ayrılır ve yeni grup oluştururlar. Bu gruplar çalıştıktan sonra kendi gruplarına dönüp konuyu arkadaşlarına öğretirler. Sonuçlar bireysel olarak değerlendirilir.
- 4) **BİRLEŞME 2 TEKNİĞİ:** Gruplar (4-5) oluşturulur. Grubun üyeleri konudan sorumlu olur. Bunun yanı sıra bir öğrenci bir konuda uzmanlaşır. Bu öğrenciler uzman gruplarında çalışır, sonra kendi gruplarını eğitir. Tüm öğrenciler bireysel sınava girer. Küme puanları belirlenir. En başarılı grup ilan edilir.
- 5) **TAKIM DESTEKLİ BİREYSELLEŞTİRME:** Gruplar oluşturulur. Her öğrenci öncelikle kendi seçeceği bir arkadaşla çalışır. Gerekli çalışma tamamlandıktan sonra, önce ünitenin alt bölümleri ile daha sonra kapsamlı bir izleme testi yapılır. Birlikte çalışanlar birbirlerinin cevap kağıtlarını puanlarlar. Takım puanları her üyenin her hafta aldığı test puanlarının toplamından elde edilir. ,
- 6) **KARŞILIKLI SORGULAMA:** Öğretmen konuyu sunduktan sonra öğrencileri iki ya da üç kişilik gruplara ayırır. Öğrenciler konuyla ilgili birbirlerine soru sorar ve cevap verirler. Öğretmen ipuçları verebilir. Karşılıklı sorularını sorup cevaplarlar.
- 7) **AKADEMİK ÇELİŞKİ:** Gruplar oluşturulur. Her grup kendi içinde iki alt gruba ayrılır. Her alt grup konunun çelişkili bir boyutuyla ilgili çalışma yapar ve görüşlerini savunur.(İki grup birbirlerinin görüşlerini anlamaya çalışır) Süreç sonunda karara varan bu gruplar sonuçlarını raporlaştırırlar.

9)PROBLEME DAYALI ÖĞRENME:

-) Bu yaklaşım gerçek hayat problemleri üzerine kurulmuştur. Amaç öğrencilerin meslek yaşamında karşılaşacağı problemlerle karşı karşıya getirmek, günlük yaşamın problemleriyle baş edebilmesi için gerekli öğrenmeyi sağlamalarına yardımcı olmaktır.
-) Probleme dayalı öğrenme de, öğrenci bilimsel araştırma sürecinin aşamalarını kullanarak bilgileri sorgular, anlamlandırır ve yapılandırır.

BİLİMSEL SÜRECİN AŞAMALARI:

-) Problem üzerine düşünerek, kavram ve konuları netleştirme
-) Problemi tanımlama
-) Önceki bilgileri belirleyerek, bilinmesi gerekenler üzerinde fikir birliğine varma.
-) Hipotezleri oluşturma
-) Öğrenme hedeflerini belirleme
-) Çözüm yollarına ilişkin bilgi toplama
-) Varılan noktanın problemi çözüp çözmeyeceğini belirleme
-) Açıklamaları sentezleştirme, sonuçları raporlaştırma.

DİKKAT: Probleme dayalı öğrenmede öğrenciler kendi kendilerine öğrenme ve yansıtma becerilerini kullanırlar.

PROBLEME DAYALI ÖĞRENME SÜRECİNİN DÜZENLENMESİNDE TEMEL NOKTALAR:

- 1) Öğrenci grupları oluşturma
- 2) Öğrencilere problem/senaryo sunma
- 3) Öğrenme-öğretme sürecinde genelde yapılandırılmamış problemlere yer verme
- 4) Öğrencilerin çözüm için işbirliği yaparak önemli noktaları belirlemesi
- 5) Öğretmenin yönlendirme yapması
- 6) Çoklu çözüm yollarının olduğunun bilinmesi.

ÖNEMLİ: Probleme dayalı öğrenmede sürecin değerlendirilmesi önemlidir. Ancak üründe değerlendirilir. Öğrenciler analiz, sentez ve değerlendirme gibi üst düzey davranışlar kazanır. Yapılandırıcılığın uygulanmasıdır.

10) PROJE TABANLI ÖĞRETİM (DEWEY, BRUNER)

-) İlerlemeci felsefenin eğitime yansımalarının sonucunda oluşmuştur. Hem sınıfta hem de sınıf dışında uygulanabilir. Bireysel ve gruplar halinde uygulanabilir. Öğrenciler; kendi bilgilerini kurarak, deneyimleri üzerine odaklanırlar.
-) Proje yaklaşımında 3 ana boyut söz konusudur:
a)proje b)süreç c)öğrenme

-) Öğretmen ve öğrenci birlikte tasarı hazırlarlar. Bu tasarılar proje şeklindedir. Öğrenciler projeyi belli aralıklarla öğretmene kontrol ettirirler.

PROJE TABANLI ÖĞRETİMDE BULUNAN ÖZELLİKLER :

- 1) Problemlerin kesin bir çözüm yolu yoktur.
- 2) Hedef, karmaşık problemleri çözebilme, araştırma verilerini problem çözmede kullanabilme, grupla çalışabilme, derinliğine öğrenme ve uygun ürünler çıkarmaktır.
- 3) İçerik değil derinlemesine anlama önemlidir.
- 4) Süreçte araştırma yapma önemsenir.
- 5) Soruların kesin bir cevabı yoktur.
- 6) Öğretmen de öğrencilerle beraber öğrenebilir.
- 7) Değerlendirme hem süreci hem de ürünü kapsar.
- 8) Bütün planlama öğrenci merkezli olmalı ve öğrenci aktivitesine dayanmalıdır.
- 9) Hayat boyu öğrenen, özerklik kazanmış ve problem çözebilen bireyler hedeflenir.

NOT: Bu öğretimde ; öğrenci problem çözme, yaratıcı, yansıtıcı ve eleştirel düşünme becerileri kazanır. (uygulama, analiz, sentez, değerlendirme)

ÜST DÜZEY DÜŞÜNME BECERİLERİ :

- 1) **YARATICI DÜŞÜNME:** Bireyin hayal gücünü kullanarak yeni ve özgün ürünler ortaya koyma becerisidir. Öğrenci çok boyutlu düşünmelidir. Öğretmen, öğrencileri çeşitli yaşantılarla karşı karşıya bırakmalıdır. Yapılandırılmamış problem durumları bu beceriyi geliştirir. Örneği; yapılandırıcılık, beyin fırtınasıyla yapılandırılmamış problem durumlarına çözüm üretir ve özgün ürünler ortaya koyarlar. Dört aşaması vardır;

a)hazırlık: ihtiyaçlar saptanarak gerekli bilgiler toplanılır.

b)kuluçka: birey problemi bilinçaltına atmıştır ve çözüm orada gerçekleşir.

c)aydınlanma: çözüm yolunun belirgin hale geldiği aşamadır.

d)değerlendirme: eksiklikler giderilir ve son düzenlemeler yapılır.

-) Yaratıcılığı engelleyen faktörler: algılamama, duygular, kültür, öğrenme yüklü program...

a) İRAKSAK DÜŞÜNME: Problem durumuna yönelik çok yönlü olası çözümler üretmeyi gerektirir. Yaratıcı düşünmeyle doğrudan ilgilidir. Yorum ve yaklaşım özgün, akılcı ve çeşitlidir.

b) YAKINSAK DÜŞÜNME: İraksak düşünmenin tam tersidir. Tek bir yoldan sonuca varılır. Hayal gücüne gerek yoktur. Öğrenci genellikle doğru gibi görünen ve normlarla uyuşan durumlar üzerinden hareket eder.

c) LATERAL DÜŞÜNME: Bireyin bir durumu farklı bakış açılarıyla değerlendirmesidir. Çok boyutlu düşünme ve verileri alışılmadık şekilde kullanmadır.

2) YANSITICI DÜŞÜNME: Bireyin edinmiş olduğu bilgileri, deneyimleri kullanabiliyor oluşudur. Bilişsel alanın uygulama basamağı gibidir. Bilgiyi yalnızca edinerek değil, onu kullanarak işlevsel hale getirmek, yeni duruma yansıtarak bir durumu çözümlmek... J.Dewey, öğrencilerin deneyim yoluyla daha başarılı olacağını belirtmiştir.

-) Yansıtıcı düşünme; eğitim sistemi açısından öğrenme ortamında öğretmen ya da öğrencinin konu öncesi ve sonrası durum değerlendirmesi yapması, eksikliklerini belirlemesi ve problemlere farklı açılardan bakarak özeleştiri yaparak daha iyi öğrenme ortamı oluşturmaya çalışmasıdır.

3) ELEŞTİREL DÜŞÜNME: Bilgiyi etkili bir biçimde bulma, değerlendirme ve kullanma yeteneğidir. 5 ana kuralı vardır; a) tutarlılık b) birleştirme c) uygulayabilme d) yeterlilik e) iletişim

-) Eleştirel düşünmede duyuşsal beceriler; bağımsız düşünme, farklı fikirlere saygı gösterme, peşin hükümlü olmama, sorgulama, kendine güven duyma..

-) Eleştirel düşünmede bilişsel beceriler; öğrendiklerini transfer etme, bilgi kaynağını sorgulama, derinlemesine inceleme, analiz etme ve soru sorma, değerlendirme gibi sıralanır.

4) ANALİTİK DÜŞÜNME: Bireylerin ilişkilendirmeler yaparak, neden-sonuç ilişkileri kurarak, mantıksal düşünerek, çıkarımlarda bulunarak, sağlıklı tahminlerde bulunarak düşünmesidir. (mantıklı ilişkilendirmeler yapma, bilişsel alanın analiz basamağı gibi...)

5) BİLİMSEL DÜŞÜNME: Bu durumu ön yargısız, tarafsız, objektif bir bakış açısıyla ve bilimsel yol kullanarak yapılandırmaktır. (araştırma-inceleme)

6) GLOBAL DÜŞÜNME: Haritalaştırarak, görselleştirerek düşünme. (kavram şekilleri, kendi bulduğu yöntem, kavram haritaları)

7) ÖZENLİ DÜŞÜNME: Duygu ve düşüncelerin karıştırılmamasıdır.

8) METABİLİŞSEL DÜŞÜNME (YÜRÜTÜCÜ BİLİŞ): Üst düzey öğrenme becerilerine sahiptir. Kuşbakışı bakmak. Kendine özgü strateji belirler.

11) AKTİF (ETKİN-ETKİLİ) ÖĞRENME:

-) Etkin öğrenme deneysel öğrenme anlamına da gelir. Deneysel öğrenme çoklu ortam, işbirliği, olumlu güdülenme, eğlenceye dayalı, yaparak-yaşayarak öğrenmedir. Öğrenciler etkinliklere katılarak üst düzey beceriler edinirler. Öğrenciler kaynaklara kendilerinin ulaşmaları gerektiğini bilirler.

-) Bu yaklaşım; öğrencinin özdenetim yollarını geliştirmesi, yavaş öğrenen ve üstün yetenekli öğrencilere yeterince zaman tanınması, yaşam boyu öğrenmeyi sağlamsı açısından yararlar sağlar.

-) Aktif öğrenmenin alt başlıları: a) özdenetim, b) enerji, c) karar, d) güven, e) gruba ait olma...

12) BASAMAKLI ÖĞRETİM (NUNLEY):

-) Bloom taksonomisinin düzenlenip uygulamaya dönüştürülmüş hali gibi düşünülebilir. Bloom'un bilişsel alan basamaklarına göre öğrencinin bilgiyi edinmesi, o bilgiyi kavraması, onu sorunların çözümünde kullanması, analiz etmesi ve oradan yeni bilgiyi üretmesi olarak ele alınabilir.

-) Öğrenme ortamında her birey biriciktir. Yani diğerlerinden farklıdır. Bundan dolayı etkinlikler düzenlenirken bilişsel ve duyuşsal hazır bulunuşluk dikkate alınmalıdır. Çoklu öğrenme ortamları düzenlenmeli ve kullanılmalıdır.

BASAMAKLI ÖĞRETİMDE 5 (BEŞ) BASAMAK:

- 1. BASAMAK:** Derste ya da ünitelerde kazanacakları hedef davranışları barındıran görevler sunulur. Öğrenciler istediklerini seçer. Seçilen her görevin bir puan ağırlığı vardır.
- 2. BASAMAK (C BASAMAĞI):** Bilgiyi edinme ve anlama basamağıdır. (Bilgi ve kavrama basamağı) (ders kitaplarını okur, video izler)
- 3. BASAMAK (B BASAMAĞI):** Bilgiyi kullanıp problemi çözmeye ilgilidir. Bloom'un uygulama basamağını kapsar.
- 4. BASAMAK (A BASAMAĞI):** Kullandıkları bilgiyi analiz edip oradan yeni bilgi edinmesini kapsar. (analiz ve sentez basamağı)
- 5. BASAMAK:** Öğrencilerin şimdiye kadar neleri, nasıl elde ettiklerini, kavradıklarını sözlü olarak vermeleri. Ortaya koyduğu ürünlerde değerlendirilir.

-) Kolaydan-zora: C (bilgi-kavrama) B (uygulama) A (analiz-sentez)

13) BEYİN TEMELLİ ÖĞRENME:

-) Öğrenci merkezli yaklaşımdır. Son yıllarda beyin üzerine yapılan araştırmaların etkisiyle oluşturulmuştur. Yapılan araştırmalara göre beyin sol yarıküresinde; mantıksal düşünme, dilsel öğrenmeler, hesaplama gibi matematiksel işlemler gerçekleşir. Sağ yarıkürde ise; görsel şekiller, sezgiler, yaratıcı fikirler gerçekleşir. Beyin temelli öğrenmede uyarıcılar algılanır, kaydedilir, yorumlanır ve saklanır.

BEYİN TEMELLİ ÖĞRENME İLKELERİ:

- 1) Beyin aynı anda birçok işlemi yapabilir.
- 2) Öğrenme fizyoloji ile ilgilidir.
- 3) Anlamı arama doğuştandır (merak)
- 4) Anlamı araştırma örüntüleme ile oluşur.
- 5) Örüntülemeye duygular önemlidir.
- 6) Beynin bölümleri eş zamanlı işler

- 7) Öğrenmede bilinçli ve bilinçsiz süreçler vardır.
- 8) Öğrenme teşvikle artar, korkuyla azalır.
- 9) Her beyin tektir ve kendine özgüdür.

14) MODÜLER ÖĞRETİM:

-) Öğrenme-öğretme etkinliklerinin bireyin kendi kendisine öğrenmesini sağlayacak biçimde kendi içinde bütünlüğü olan ve birbirini tamamlayan bağımsız öğrenme elemanları şeklinde düzenlenmesidir.
-) Modüler öğretim programları öğretim ortamlarına esneklik getirmiştir.
-) Bireyselleşme, ihtiyaçlara dönüklük, yaparak-yaşayarak öğrenmesi, performansının ölçülmesi.
-) Mesleki eğitimde yaygın olarak kullanılır. (esnekliğinden dolayı bireyin ihtiyaçlarına göre farklı içerikler oluşturulur.) (Bireysel hıza göre ilerleme olduğu için programlar farklı zamanlarda tamamlanır.)

15) YAŞAM BOYU ÖĞRENME:

-) İstendik davranışların tüm yaşam boyunca kazanılmasını ifade eder.
-) Bilginin değişmesi, yenilenmesi, ihtiyaçların farklılaşması, bilginin güncellenmesini gerektirir. Bu da eğitimin yaş ve okulla sınırlandırılmamasının gereğidir. Öğrenme her yerdedir. Öğretmen rehberdir. Kişi de değerlendirmesini kendisi yapar.

16) KUANTUM ÖĞRENME:

-) Bireyin bütün olarak kendini gerçekleştirmesini sağlar.
-) Bireyin, belirlediği mutlak olmayan doğruları sorgulaması, tüm dengelimi bir yolla olayları kendi ortamlarına göre değerlendirerek, öznel bir bakış açısıyla algılaması, kesin yargılardan kaçınarak hareket etmesi.

17) İNTERNET TABANLI ÖĞRETİM:

-) İnternet üzerinden yapılan öğretimdir.
-) Öğrenci zengin ve kolay iletişim seçenekleriyle karşı karşıyadır. Bireysel öğretime oldukça uygundur.
-) En önemli avantajı, zaman ve mekan sınırlılığının olmamasıdır.
-) Sanal ortamdan bilgi edinilebilir ve toplanılabilir.
-) Kendini değerlendirme imkanı bulur.

ÖĞRENME STİLLERİ:

1) KEEFE GÖRE:

-) Öğrencinin öğrenme çevresinde etkileşimde bulunurken çevreyi nasıl algıladığıdır. Çevresine verdiği tepkilerde bilişsel, duyuşsal ve fizyolojik özellikler önemlidir.
-) Bireyin öğrenme sağlarken kullandığı stillerden ziyade bu stillerin nasıl oluştuğuna yönelik durumlara vurgu yapar. Bireyin stiline onun yetişmesiyle, çevresel etkileşimiyle güçlendiğini açıklar. (okuyarak-duyarak)

2) DUNN VE DUNN'A GÖRE:

-) Bireylerin özellikle biyolojik ve kişisel gelişim özelliklerinden kaynaklanan farklılıkları göz önünde bulundurarak öğretimi, bazı öğrenciler için uygun hale getiren yoldur. Her türlü fizyolojik özelliklerin (gürültü, aydınlatma, oturma düzeni) gereksinimlere göre düzenlenmesiyle ilgilidir.
-) Öğrenme stilleri; öğrencilerin duyarak mı, konuşarak mı, yaparak yaşayarak mı ya da tümüyle mi daha iyi öğrendiğiyle ilgilidir.

3) KOLB'A GÖRE:

-) Öğrenme stiline bireyin kişisel tercihiyle seçtiği metoddur. **4stil vardır;**
 - 1) **Somut Yaşantı** (Hissederek) (Duyu organlarıyla algıladığı)
 - 2) **Yansıtıcı Gözlem** (İzleyerek) (Gözlemleyerek)
 - 3) **Soyut Kavramsallaştırma** (Düşünerek)
 - 4) **Aktif Yaşantı** (Y yaparak, deneyimleyerek)

ÖNEMLİ: Somut Yaşantı ve Soyut Kavramsallaştırma kişinin bilgiyi algılama boyutu, Yansıtıcı Gözlem ve Aktif Yaşantı ise kişinin bilgiyi işleme boyutudur.

KOMBİNASYONLAR:

- a) **Değiştiren:** (Somut Yaşantı-Yansıtıcı Gözlem) Kararsızlığı en önemli dezavantajdır. Niçin? Sorusu önemli..
- b) **Özümseyen:** (Yansıtıcı Gözlem-Soyut Kavramsallaştırma) Kendi gözlemlerini bildikleriyle bütünleştirip kuram oluştururlar. Sistemik düşünürler. Soyut kavramlara odaklanırlar. Ne? Sorusu..
- c) **Ayrıştırıcı:** (Soyut Kavramsallaştırma-Aktif Yaşantı) Yaşantı değil, kuram ve uygulamayı birleştirirler. Problem çözmede iyidirler. Deney yaparlar. Bu iş nasıl yapılır? Sorusu..
- d) **Yerleştiren:** (Somut Yaşantı-Aktif Yaşantı) Yaşantıyla uygulamayı birleştirir. Deneme-yanılma yoluyla öğrenirler. Kendi kendilerine keşfetme baskındır. Sezgileriyle problem çözerler. Risk almaktan hoşlanırlar.ise ne olur? Sorusu.

DİKKAT: a) somut yaşantı

b) yansıtıcı gözlem

c) soyut kavramsallaştırma

d) aktif yaşantı

a=b) değiştiren,

c=d) ayırıştırın

b=c) özümseyen

a=b) yerleştiren..

4) GREGORC'A GÖRE:

-) Algılama yeteneği kişinin öğrenmesinde, stilinin oluşmasında önemlidir. Öğrenme stilleri bakımından (algılama yetenekleri) **somut** ve **soyut** olarak 2'ye ayrılır.

-) Algıladıkları verileri zihinlerinde düzenleme yetenekleri **ardışık** ve **random** olarak 2'ye ayrılır.

-) Soyut öğrenme stili; gözlenemeyen durumları algılama yeteneğidir.

-) Somut öğrenme stili; varlıklar ve durumları duyu organlarıyla algılamadır.

-) Ardışık zihinsel düzenleme; bilgilerin düzenli, aşama aşama öğretilmesidir.

-) Random zihinsel düzenleme; bilgilerin düzenli verilmesine gerek yok.

ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ

1) ANLATIM YÖNTEMİ:

-) Geleneksel ve öğretmen merkezli bir öğretim yöntemidir. Öğretmen planlamayı yaparak dersi sunar. Bir derste özellikle giriş bölümünde bu yöntem kullanılmaktadır. Öğretmen anlatımı ne kadar kısa yaparsa faydalı olur. (dikkat süreyle ilgili)

İYİ BİR ANLATIMDA BULUNMASI GEREKEN ÖZELLİKLER:

1)Öğretmenin dili; sade, açık, anlaşılır ve akıcı olmalıdır.

2)Öğretmenin ses tonu öğrencileri rahatsız etmeyecek şekilde sınıfın her yerinde duyulmalıdır.

3)Anlatım öğrenci seviyesine uygun olmalıdır.

4)Kalıcı öğrenme sağlamak için görsel materyallerden faydalanmak gerekir.

5)Anlam sıkıcı hale geldiğinde mizahtan faydalanılmalıdır.

6)Anlatım sonunda mutlaka değerlendirme yapılmalıdır.

7)Anlatım yöntemi, soru-cevap ile desteklenmelidir.

8)Anlatım belli bir sıraya göre olmalıdır.

ANLATIM YÖNTEMİNİN FAYDALARI:

-Ekonomiktir(zaman ve maliyet açısından)

-Kısa sürede çok sayıda bilgi verir.

-Not tutma dinleme alışkanlığı kazandırır.

-Konuların zamanında yetiştirilmesini sağlar.

-Öğretmene güven verir.

ANLATIM YÖNTEMİNİN SINIRLILIKLARI:

-Sadece kulağa hitap ettiği için açık değildir.

-Öğrenci derste pasif kalır.

-Öğrencinin sorumluluk almasının engelleyerek hazırcılığa ve kolaycılığa sevk eder.

-Belli bir süre sonra öğrenci dersten sıkılır.

-Sadece bilgi basamağında davranış kazandırır.

ANLATIM YÖNTEMİNİN KULLANILAN TEKNİKLER:

Konferans: Bir uzmanın dinleyicilere ve izleyicilere ayrıntılı bilgi aktarmasıdır. Bir konu seçilip,tüm ayrıntılarıyla ele alınır.Sonuçta uzman sorulara cevap verir.

Nutuk: Coşkulu ve etkili anlatımlara denir. Duyuşsal öğrenmelerde etkilidir.(vatan ve millet sevgisi gibi)

Brifing: Bellik konularda ana hatlarıyla bilgi sunmaktır. Yüzeyseldir.

Seminer, Beyin fırtınası, Demonstrasyon (Gösteri)'da kullanılabilir.

2) SORU-CEVAP YÖNTEMİ (SOKRATİK METOD)

-) Öğretmen ders esnasında, öğrencilere sorular sorup cevap alınmasına yönelik metoddur. Günümüz öğrenci-öğrenciye ve öğrenci-öğretmene sorular sorarak da uygulanır. Kavrama basamağında davranış kazandırır. Öğrencinin derse hazır gelmesini sağlar.

SORU CEVAP YÖNTEMİNDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR:

-) Soru bütün sınıfa sorulmalı, cevap bir öğrenciden alınmalıdır.

-) Sorular düşünmeye yönelik olmalıdır. Önceden hazırlanmalıdır.

-) Öğrencinin derse il ve motivasyonunu artırmak için bileceği sorular olmalı.

-) Soruyu bilmeyen öğrenciye ipucu verilmelidir.

-) Kim, niçin, nerede, nasıl, neden gibi kilit soru kelimeleri kullanılmalıdır.

-) Sorular bilişsel alanın bütün basamaklarında olmalıdır.

-) Her öğrenciye seviyesine uygun sorular sorulmalıdır.

-) Doğru cevap veren öğrenciye pekiştirme verilmelidir.

-) Sorular evet-hayır gibi kısa cevaplı olmamalıdır.

-) Bu yöntem not vermek, değerlendirme yapmak amacıyla kullanılmamalıdır.
-) Sorular öğrenciye tesadüfî olarak sorulmalıdır.

SORU-CEVAP YÖNTEMİNİN FAYDALARI:

-) Öğrencinin derse katılımını artırır.
-) Tekrar ve pekiştirme sağlar.
-) İyi anlaşılma yerlerin ortaya çıkmasını sağlar.
-) Öğretmenin öğrenciyi tanımmasını sağlar.
-) Öğrencinin duygu ve düşüncelerini açıklamasını sağlar.
-) Ezberciliği ortadan kaldırır.
-) Kavrama basamağında davranış kazandırır.

SORU-CEVAP YÖNTEMİNİN SINIRLILIKLARI:

-) Zaman açısından ekonomik değildir, ancak maliyet açısından ekonomiktir.
-) Uzun süreli kullanıma müsait değildir.
-) Sürekli yanlış cevaplar, öğrencinin kendine güvenini azaltır, programın aksamasına yol açar.

3) TARTIŞMA YÖNTEMİ

-) Öğrenci ve öğretmenin karşılıklı etkileşim içinde olduğu yöntemdir. Konu bütün sınıf arasında tartışılır. Bu yöntem kullanılırken açık bir amaç olmalı ve ön hazırlık yapılmalıdır.
-) Tartışma yöntemi olabildiğince küçük gruplarda etkilidir. (Öğrenci sayısının 25'i geçtiği sınıflarda önerilmemektedir. Öğrencilerde eleştirel düşünme becerisini geliştirir. Konuları kavramayı sağlar.)

İYİ BİR TARTIŞMADA OLMASI GEREKEN ÖZELLİKLER:

-) Tartışmanın amacı ve süresi belirlenmelidir.
-) Tartışma öğrencinin seviyesine uygun olmalıdır.
-) Önceden hazırlık yapılması gerekir.
-) Kesin sonucu olan durumların tartışılması anlamsızdır.
-) Her tartışma da bir başkan olmalıdır.

TARTIŞMA YÖNTEMİNDE KULLANILAN TEKNİKLER:

- =) **BÜYÜK GRUP TARTIŞMASI:** Öğretmenin başkanlığında, bütün sınıfın bir konuyu farklı açılardan ele aldığı tekniktir. (15 kişiden fazla olmamalı)

=) **KÜÇÜK GRUP TARTIŞMASI:** Büyük grup 6 kişiyi geçmeyecek küçük gruplara bölünür ve tartışma yapılır. Film gösterimi, slayt, sempozyum vb. etkinliklerden sonra kısa sürede öğrenci görüşlerini belirlemek için kullanılan tekniktir.

=) **PANEL:** 3 ile 5 üyeden oluşan grubun bir konuyu farklı açılardan ele almalarıdır. Amaç, bir gerçeği bulmaktan çok, bir konunun çeşitli yönlerini aydınlatmaktır. Her üye bir kez konuşur. Veriler süreler eşittir. Başkan da üyeler gibi konuşabilir. Panelistler, birbirinin konuşma konusunu ve soruları önceden bilir.

=) **FORUM:** Panel gibidir. En önemli farkları, izleyicilerin görüşlerini ve sorularını üyelere bildirebilmesidir. Konuşmacılar arasında tartışma olmaz ve konuşmacılar birbirine soru sormazlar. Öğrenci katılımı panele göre daha geniş olabilir.

=) **AÇIK OTURUM:** Panel gibidir. En önemli farkı üyelerin başkandan söz hakkı alarak konuşması ve konuşmacılara birden fazla söz hakkı tanınmasıdır. İyi anlaşılma konuların ortaya çıkarılması için uygun bir tekniktir. (konular genelde güncel olur)

=) **ZIT PANEL:** İki panel grubu vardır. Biri soru sorar, diğeri cevaplar. Daha sonra bu durum yön değiştirebilir. Derslerin tekrar edilmesini sağlar. İyi anlaşılma konuların ortaya çıkarılması için uygun bir tekniktir.

=) **KOLLEGYUM:** Zıt panel gibidir. İki gruptan oluşur. Her grupta 3 veya 4 üye bulunur. Soru soran öğrenci temsilcilerinden, cevaplayan grup uzmanlarından oluşur. Bilimsel içeriklidir. Zaman açısından sınırlıdır.

=) **SEMPOZYUM:** Bilimsel içeriklidir. Küçük bir grup tarafından bir konunun çeşitli yönleriyle seri konferans şeklinde sunulmasıdır. Sunum 20 dak'ı geçmez. Yazılı veya sözlüdür. Dikkat edilmesi gereken üyelerin eşit statüde olmasıdır.

=) **SEMİNER:** Zile 6 kişiden oluşan bir grup bir konuyu paylaşarak izleyicilere anlatır. Semineri tek kişide verebilir. Seminerde konu derinliğine irdelenir. Sonuçta soru-cevap yoluyla seyircilerin soruları cevaplanır.

=) **MÜNAZARA:** 2 grubun karşı tez halindeki bir konuyu jüri ve izleyicilerin önünde tartışmasıdır. Amaç, etkili hitabet ve ikna etme yoluyla jüriyi ve seyirciyi etkilemektir. Sonunda jüri değerlendirme yaparak kazananı açıklar. Amaç tartışmak olmalıdır. Konunun eşdeğer olmasına dikkat edilmelidir.

=) **ÇEMBER:** Genellikle 10-15 öğrencinin katıldığı, çember şeklinde oturarak lider yönetiminde kendilerine sorulan soruları cevapladıkları bir tekniktir. Öncelikle bir lider ve sorulara verilecek cevapları not alacak sekreter seçilir. Lider tartışma konusu ile ilgili açılış konuşması yaptıktan sonra katılanlara sıra ile sorularını yöneltir. Her konuşmacı 1-2 dk. Konuşur. Hatalı cevapları lider düzeltir. Lider kapanış konuşmasını yapar.

=) **WORKSHOP (ÇALIŞTAY):** 6-8 kişiden oluşan çalıştay grupları; bireyleri belli bir yerde, kısa bir zaman diliminde toplayarak ortak sorunların ve iş problemlerinin çözümü amacıyla bir araya getiren ve sorunlara çeşitli çözüm yolları geliştiren bir tekniktir. Önceden hazırlık yapılmalı ve deneyimli kişiler seçilmelidir. Her oturumun sonunda kısa bir değerlendirme, en sonunda ise rapor hazırlanır.

=) **SOKRAT SEMİNERİ:** Anlaşılması zor, farklı yorumlara açık olan üst düzey metinlerin tartışılmasına denir. Bu tür metinler grup çalışması ile anlaşılır hale getirilir. Halka şeklinde otururlar.

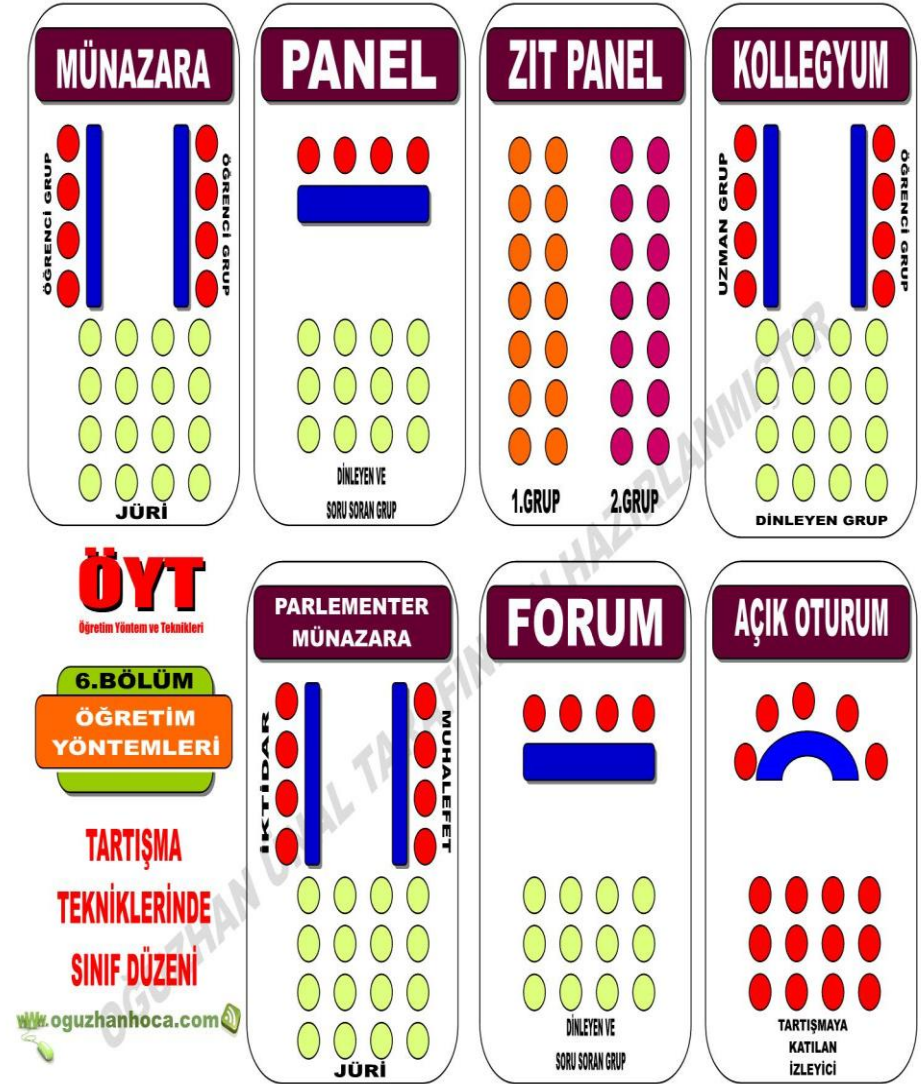
=) **BUZZ GRUPLARI (VIZİLTİ GRUPLARI/GRUP 66):** Öğrencilerin ikışerli, üçerli, dörderli vs gruplar oluşturup bir konuyu üye sayısı kadar dakikada tartışmalarınıdır.

TARTIŞMA YÖNTEMİNİN FAYDALARI:

-) Duygu ve düşüncelerin açıklanmasını sağlar.
-) Grup önünde konuşma özelliği kazandırır.
-) Demokratik düşünme biçimi kazandırır.
-) Öğretmenin öğrenciyi tanımmasını sağlar.
-) Derse katılımı sağlar.
-) Dersi ilgi çekici hale getirir.
-) Başkalarının fikirlerinden yararlanmayı sağlar.

TARTIŞMA YÖNTEMİNİN SINIRLILIKLARI:

-) Zaman açısından ekonomik değildir.
-) Gerginliklere neden olabilir.
-) Bazı öğrencilerin şov yapmasına sebep olabilir.
-) Sınıfta ki disiplin ve kontrolü sağlamak zorlaşabilir.
-) Planlamayı aksatabilir.

4) PROBLEM ÇÖZME YÖNTEMİ (J. DEWEY)

-) Uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme gibi üst düzey davranışlar kazandırır. Öğretmenin rehberliğinde, öğrencinin aktif olduğu yöntemdir. Yaparak ve yaşayarak öğrenme temel esastır. Problem çözme; eleştirici, yaratıcı, düşünceyi geliştirerek, karar verme becerisini geliştirir. Öğrenci de ilgi ve güdülenmeyi artırır. Etkili ve kalıcı öğrenme sağlar.

PROBLEM ÇÖZMEDE KULLANILAN BASAMAKLAR:

- 1) Problemin hissedilmesi ve belirlenmesi
- 2) Problemin tanımlanması ve sınırlandırılması
- 3) Problem durumları ile ilgili bilgilerin toplanması
- 4) Problemin çözümüne ilişkin hipotezler kurma
- 5) Veri toplama, yöntem geliştirme ve analiz etme
- 6) Hipotezi test etme
- 7) Sonuca ulaşma..

PROBLEM ÇÖZMEDE KULLANILAN TEKNİKLER:

- =) **TÜMDENGELİM:** Bütünden hareketle parçaya gidilerek uygulanan problemi çözme, genelden öze bulma.
- =) **TÜMEVARIM:** Parçalardan hareketle bütüne gidilerek uygulanan problemi çözme, özelden genele doğru.
- =) **ANALOJİ:** Benzetmelerden faydalanarak yapılan problem çözme tekniğidir.
- =) **ANALİZ:** Bir bütünün öğeleri arasındaki ilişkileri saptayarak, problem çözme tekniğidir.
- =) **SENTEZ:** Elde var olan verilerden yola çıkarak özgün bir çözüm yolu bulmaya yönelik problem çözme tekniğidir.
- =) **DENEME-YANILMA:** Hatalardan ders çıkararak, doğru seçeneklere deneyerek ulaşmaya yönelik problem çözme tekniğidir.

PROBLEM ÇÖZME YÖNTEMİNİN FAYDALARI:

-) Hayatta karşılaşılabilecek problemin okulda tanınmasını sağlar.
-) Birçok kaynaktan faydalanarak problem çözme yeteneği kazandırır.
-) Bağımsız düşünme yeteneği geliştirir.
-) Başkalarının fikirlerinden yararlanabilme özelliği kazandırır.
-) Hem bilişsel hem duyuşsal öğrenme sağlar.
-) Öğrencinin derse katılım ve motivasyonunu sağlar.
-) Dersi ilgi çekici hale getirir.

PROBLEM ÇÖZME YÖNTEMİNİN SINIRLILIKLARI:

-) Zaman ve maliyet açısından ekonomik değildir.
-) Bazı durumlarda harcanan bütün çabalar boşa gidebilir.
-) Öğrenmenin değerlendirilmesi güçtür.
-) Her konuya uygun değildir.
-) Her öğretmen bu yöntemi uygulayamaz.

5) ÖRNEK OLAY YÖNTEMİ

-) Kavrama basamağında davranış kazandırır. Öğretmen veya öğrencilerin hayatta karşılaşılabilecekleri gerçek veya hayali bir olayı, sınıfa getirerek tartışmalarını içeren yöntemdir. Öğrenci merkezlidir. Öğrencilerde problem çözme, empati, karar verme, eleştirel düşünme ve yaratıcılığı geliştirir.
-) Örnek olay, genellikle yazılı bir örnek olaya dayalı uygulanır. Ancak gazete, film, slayt gibi etkinliklerle çeşitli açılardan da irdelenebilir. Öğretmen yönlendirici sorularla öğrencileri belirli sonuca ulaştırmak ister. Sosyal bilimlerde etkilidir.
-) Eleştirici düşünce kazandırması ve öğrenci merkezli oluşu faydası, uzun zaman alması sınırlılığdır.
- ÖRNEK OLAY YÖNTEMİNDE DİKKAT EDİLECEK İLKELER:**
-) Örnek olay öğrenci seviyesine uygun olmalıdır.
-) Açık bir şekilde yapılmalıdır.
-) Örnek olayın istenilen yönde tartışılmasını sağlayacak kilit sorular hazırlanmalıdır.
-) Gerekli materyal ve kaynaklar sağlanmalıdır.
-) Yanlış çözüme varılmaması için önlemler alınmalıdır.
-) Olay tüm yönleriyle değerlendirilmelidir.

6) BİREYSEL ÇALIŞMA YÖNTEMİ

-) Araştırma-inceleme stratejisine dayalı bir yöntemdir. Yaparak-yaşayarak öğrenmeyi sağlar. Uygulama, analiz ve sentez basamaklarında davranış kazandırır.
-) Öğrencilerin sınıfta bir konuyu kendi kendilerine işlemeye dayalı ve öğretmen rehberdir.
-) Her öğrenci öğrenme durumunu kendine göre ayarlar. Öğrenme; öğrencinin ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerine uygundur.
-) Hazır bulunuşluk düzeyi yüksek ve düşük öğrencilerin bir arada bulunduğu karma sınıflarda ve birleştirilmiş sınıflarda etkili bir yöntemdir.

7) GÖSTERİP YAPTIRMA YÖNTEMİ

-) Uygulama basamağında davranış kazandırır. Uygulamasında hem öğretmen hem de öğrenci aktiftir. Öğrenciye ne yapacağını zor olduğunun söylenmesi konusunda ve ne yapacağını göstermenin önemli olduğu konularda bir işlemin basamaklarını gösterip yaptırmada kullanılan yöntemdir.
-) Devinişsel becerileri kazandırmada etkilidir. Yaparak-yaşayarak öğrenmeyi temel alır.

GÖSTERİP YAPTIRMA YÖNTEMİ AŞAĞIDA Kİ ÖZELLİKLER DİKKATE ALINARAK UYGULANMALIDIR:

-) İlk uygulamayı öğretmen yapmalı, öğrenciye zaman ve tekrar yapma şansı verilmeli
-) Öğrencilerin seviyelerine uygun davranışlar seçilmeli, gerekli araç ve gereçler temin edilmeli
-) Kazandırılacak davranış karmaşık kademelendirilmeli, bir kadem iyice kazandırılmadan diğerine geçilmemelidir.

8) GEZİ-GÖZLEM YÖNTEMİ

-) Sınıf dışı bir yöntemdir. Okul dışındaki doğal ortamlarında olayların incelenmesidir. Amacı önceden belirlenir ve gerekli ön hazırlıklar yapılırsa etkili sonuç alınabilir. Gözlem öncesi öğrenci bilgilendirilmelidir. (Tarih-coğrafya ve fen grubu derslerinde yoğun)

BU YÖNTEM SEÇİLDİĞİNDE DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR:

-) Gözlem planı yapılarak gerekli yerlerden izin alınmalıdır.
-) Planlamada öğrencilere aktif görevler verilmelidir.
-) Her türlü tehlikeye karşı önlem alınmalıdır.
-) Gözlem sonunda mutlaka değerlendirme yapılmalıdır.

GEZİ-GÖZLEM YÖNTEMİNİN FAYDALARI:

-) Uygulama basamağında davranış kazandırır.
-) Yakın çevrenin tanınmasını sağlar.
-) Birden çok duyu organına hitap ettiği için kalıcı öğrenme sağlar.
-) Okul-çevre ilişkisini artırır.
-) Gözlem yeteneği kazandırır.
-) Doğal ortamında, gerçek bilgi kazandırır.

GEZİ-GÖZLEM YÖNTEMİNİN SINIRLILIKLARI:

-) Zaman ve maliyet açısından ekonomik değildir.
-) Kontrolü ve disiplini sağlamak zor olabilir.
-) Tehlikelerin oluşması mümkündür.
-) Uygulamasında gerekli yerlerden izin alınması gerekir.

9) LABARATUVAR METODLARI

- =) Özellikle fen grubu derslerinde, özel sınıfta gerçekleştirilen etkinlikleri içerir.

- A) GÖSTERİ-DEMONSTRASYON TEKNİĞİ:** Bilgi basamağında davranış kazandırır. Öğretmen merkezli bir yöntemdir. Hem göze hem kulağa hitap etmesi anlatım yönteminden üstünlüğüdür. Öğretmen bu yöntemi uygularken hazırlanmalı, bütün öğrencilerin izleyebilmelerini sağlamalıdır. Kalıcılığı sağlamak için öğrencilerine not tutturmalıdır. Araç ve gereçler yalnız öğretmen tarafından kullanıldığından deneye göre ekonomiktir.
- B) GÖZLEM TEKNİĞİ:** Sınıfta veya özel bir derslikte öğrencinin kontrolü altında olmayan bir olayın gözlenmesi sürecidir. Bu teknik ile öğrenci gerçek olay ve nesnelere üzerine gözlemler yaparak deneyimler kazanır.
- C) DENEY TEKNİĞİ:** Sınıfta veya özel derslikte öğrencinin kontrolü altındaki bir olayın uygulamalı olarak işlenmesidir. Önceden hazırlık yaparak uygulanır.

DENEY TEKNİĞİ KULLANILIRKEN UYULMASI GEREKENLER:

-) Öğretmen deney planını yaparak öğrenciye aktif roller verilmelidir.
-) Tehlikelere karşı önlem alınmalıdır.
-) Deney tehlikeli ve zor ise öğretmen tarafından yapılmalıdır.
-) Araç gereç yeterli ise bireysel, yetersiz ise grup halinde yapılmalıdır.
-) Deney sonunda değerlendirme yapılmalıdır.

DİĞER TEKNİKLER

1- ALTI ŞAPKALI DÜŞÜNCE TEKNİĞİ (Edward De Bono)

Yeni fikirler ortaya atma ve yaratıcılığı geliştirme tekniğidir. Ders monoton hale geldiğinde yaratıcılık ve empati yeteneğini geliştirmek amacıyla, öğrencilerin farklı duyu ve düşüncelerini ortaya çıkarmak için kullanılan, öğrenci merkezli tekniktir. Bireylere kendisi ve başkaları adına düşünme ortamı sağlanır. Öğrencilerin bir konuda farklı fikir oluşturmalarını sağlar, şapka sayısının sınırlı olması ve şapkaların anlamı gereksiz tartışmaları önler.

Renkler ve özellikleri

Beyaz: Tarafsız, objektif, bilimsel görüşlü, bilgici

Siyah: Karamsar, olumsuzlukları gösteren

Sarı: İyimser, avantajlı ve olumlu yanlara bakan

Kırmızı: Duygusal, nefret, sevgi ve korkuları yansıtan

Mavi : Değerlendirmeci, olaya bütün açılarından bakan

Yeşil: Üretken, yaratıcı, yeni fikirleri geliştiren

2- BEYİN FIRTINASI (Osborn)

Bir konuda çok sayıda fikre ihtiyaç duyulduğunda bit enik kullanılır. Katılımcılar hayal gücü ve yaratıcılıklarını kullanarak bir probleme çözüm getirir. Ortaya atılan fikirlerin, değerli, ayrıntılı olmasından çok sayısı önemlidir.

Tekniğin uygulanması şu sırayı takip eder

a- Toplantının amacı belirlenir.

b- Toplantının süresi belirlenir.

c- Beyin fırtınasına geçilir. (bu aşamada başkan ilk üye ile fırtınayı başlatır. Her üye görüşünü bildirir. Fikirler ilk akla geldiği gibi ve hızlı bir şekilde açıklanır. Görüşler bir uzman tarafından kayıt altına alınır. Fikirlerin özgün olması önemsenir. Görüşü olmayanlar pas geçebilir. Fikirler açıklanırken, eleştiri ve alay yapılmaz. Süre bittiğinde fikir akışı sürüyorsa başkan süreyi uzatabilir. Üyelerden uç fikirler oluşturması istenir. Birbirinin fikrinden esinlenme vardır.)

d- Değerlendirme

Öğrencinin ilgi ve motivasyonunu artırarak, dersin zevkli geçmesini sağlar. Bilgi ve kavrama basamağında davranış kazandırır. Hem anlatımda hem de tartışmada teknik olarak kullanılır.

3- ROL YAPMA TEKNİĞİ

*Öğrencinin kendi duygu ve düşüncelerini başka bir kimliğe girerek ifade etmesidir. Sosyodrama olarak ifade edilmektedir.

*senaryo vardır ve rolleri öğretmen verir. Bu teknik kullanılacaksa roller dağıtılırken ilk uygulamada gönüllülere öncelik verilir. Öğrenci merkezli, öğretmen yönlendirir.

4- DRAMA

-) Öğrencilerin hangi durumlarda nasıl davranmaları gerektiğini yaparak-yaşayarak öğrenmelerini sağlayan tekniktir.

-) Öğrenciler arasında iletişim kurma ve problem çözme yeteneğini geliştirir.

Dramanın uygulanması: Gerekli planlama ve hazırlıklar yapılır. Öğrenciler bir konuya yönelik canlandırma yapar. Hangi durumda nasıl davranılacağına dair sınıfta tartışma yapılır. Öğrenmeler değerlendirilir.

Drama özellikler: Öğrenci merkezli, öğrenci ilgisi yüksek, özellikle sosyal olgular için kullanılır. Duyuşsal kazanımlarda etkilidir. 2 türüdür.

a-biçimsel (kurgusal) : Belli bir senaryoya göre, provası vardır

b-yaratıcı (duygusal) : Senaryo yoktur, doğal canlandırmadır.

5- BENZETİM (SİMİLASYON)

-) Modelden öğrenmedir. Gerçek veya gerçeğe yakın modeller yoluyla, uygulamalı olarak ders işlenir. Amaç gerçeğe yakın durumlar meydana getirerek öğrencinin eğitici çalışma yapmasını sağlamaktır.

-) Bu teknik ile ileride olacakları rollere hazırlanabilirler. Bildiklerini hayata geçirebilir, öğrenmeye iyice güdülenir. Analiz ve sentez yetilerini geliştirir. Diğer bireylerle daha iyi iletişim kurabilir.

-) Tıp fakültelerinde kadavra uygulamasında, askerlikte, sürücü veya savunma sporları kurslarında, pilot ve astronot eğitimlerinde yoğun olarak kullanılır. Benzetim tekniği birçok uygulamasında rol yapmayı gerektirir.

-) Uygulamada öğretmende rol olmalı, genel noktaları iyice açıklanmalı, rolleri taraf tutmadan dağıtılmalı ve gerekli dokümanları hazırlamalıdır.

*Uygulama basamağında davranış kazandırır. Öğrencilerde karar verme, problem çözme, analiz ve sentez yapma becerilerini geliştirir.

Sınırlılıkları: Gerçek durumun benzeri her zaman mümkün olmayabilir, zaman alabilir, maliyetli olabilir.

6- ÖDEV (SINIF DIŞI)

-) Öğrencilerde bağımsız düşünme ve çalışma becerisini amaçlayan bir tekniktir. Öğrenilmiş konuların tekrarı ve pekiştirilmesi içinde verilir. Ayrıca sınıf içerisinde yapılan etkinlikleri sınıf dışında desteklemek amaçlanabilir.

Özellikleri:

Ödevlerin dersle konuyla ilgisi kurulmalı, öğrencinin seviyesine uygun olmalı, öğretmen ödevin nasıl yapılacağı ile ilgili bilgiler verilmeli, ödevler kontrol edilip dönüt verilmeli, bireysel yâda grupsal olabilir, ödev ceza amaçlı verilmemeli, eğitsel değer taşımalıdır.

Ev ödevleri 3 ana kategoriye ayrılır:

1- Pratik alıştırmalar(pekiştirme ödevleri) : Öğrenilen yeni bilgiyi uygulama, tekrar etme ve gözden geçirme imkânı verir

2- Hazırlık ödevleri: Gelecekteki derslere öğrencileri daha iyi hazırlar

3- Geliştirme ödevleri: Öğrenciyi kişisel bilgi ve hayal gücünü geliştirmeye yöneltir. (araştırma becerisi)

7) PANDOMİM (SESSİZ/SÖZSÜZ OYUN)

-) Söz kullanılmadan duygu ve düşüncelerin jest ve mimiklerle anlatılmasıdır. Empati yeteneğini geliştirir. Öğrencilerden anlatan ve bulmaya çalışanların her biri hayal gücünü kullandığından ve öğrencileri düşünmeye sevk ettiğinden bilgi ve kavrama düzeyinde davranış kazandırır.

8) EĞİTSEL OYUNLAR

-) Öğrencinin kavrama ve yorum gücünü artırmak ve dersin ilgi çekici olmasını sağlamak için kullanılan çeşitli kart oyunlarıdır. Nesi var?, Siz olsaydınız ne yapardınız?, telgraf oyunu gibi türleri vardır. Öğrenilenlerin pekiştirilmesi amaçlanır. Okul öncesi ve ilköğretimde yaygın olarak kullanılır. Öğrencide çok yönlü gelişim sağlar. Tüm öğrencilerin derse katılımını artırır.

9) GÖRÜŞME

-) Bir konu ve soruna ilişkin bir uzmandan görüş alma tekniğidir.

UYGULAMA: Planlama, sorulacak sorular önceden hazırlanır. Uygun zaman belirlenir. Görüşme yapılır ve kaydedilir. Görüşme sonunda bilgiler değerlendirilir, tartışılır, özetlenir.

ÖZELLİKLERİ: Öğrenci merkezlidir. Birincil kaynaklardan bilgi edinme söz konusu olabilir. İyi bir iletişim becerisi gerektirir. Zaman bakımından ekonomik değil, maliyet bakımından ekonomiktir.

FAYDALARI: Sosyalleşmeye katkısı vardır. İletişim becerisini güçlendirir.

SINIRLILIKLARI: Zaman alıcı bir tekniktir. Hedeften sapmalar olabilir. Görüşmede bir kişiye ulaşmak güç olabilir.

10) SERGİ

-) Öğrencilerin dönem ya da yıl boyunca derslerde ortaya koydukları ürünleri sergiledikleri tekniktir.

-) Öğrenci merkezlidir. Öğrencinin ortaya koydukları ürünlerin başkaları tarafından takdir edilmeleri düşüncesiyle motivasyonu artıran bir tekniktir. Süreç ve değerlendirme önemlidir.

11) MİKRO ÖĞRETİM

-) Öğretmenlerin hizmet öncesi eğitimde kullanılan ve onları başlıca öğretmenlik davranışları açısından sistemli bir şekilde deneme yaparak yetiştirmeyi amaçlayan bir tekniktir.

-) Öğretmen adaylarına, meslek öncesi öğretmenlik uygulaması yaptırarak deneyim kazandıran bir tekniktir. Öğretmenler bir konuya ilişkin hazırlık yapıp öğretmenlik becerisi sergiler.

-) Öğretmen adayı, kendisine dair durumunu değerlendirme amacıyla kayıt cihazından yararlanır. Bu, kendini değerlendirirken objektif olmasını sağlar, heyecan ve kaygıyı yandırabilir.

ÖZELLİKLERİ: Öğrenci merkezlidir. Materyal ve uygulama bakımından ciddi bir hazırlık ister. Gerçeğine uygun yapay bir sınıf ortamında öğrenme sağlandığı için yapı bakımından benzetime benzer.

FAYDALARI: Deneyim ve güven kazandırır. Öğretmen adayı, gerçek ortamda karşılaşabileceği sorunları uzman gözetiminde çözmüş olur.

SINIRLILIKLARI: Zaman alıcıdır. Gerçek ortam daha farklı sorunlar doğurabilir. Kayıt cihazı bulmak güç olabilir. Sürekli eleştiri kendisini yetersiz görmesine yol açabilir.

12) YANSITMA

-) Tamamlanmamış bir etkinliğin öğrenciye tamamlanmasıdır. Amaç öğrencinin iç dünyasını anlayabilmek ve yansıtmasını sağlamaktır. Yarım bırakılmış bir öykü, şema, cümle vb. öğrenciye tamamlanarak teknik uygulanır.

13) EKİPLE ÖĞRETİM

-) Bazı derslerde, bir öğretmenin yeterliliği konuyu işlemeye yetmeyebilir. Konuyla ilgili farklı branşlarda bir ekip oluşturularak konular sırayla işlenir. Sorumluluk bütün ekiptedir.

BİREYSEL ÖĞRETİM TEKNİKLERİ

1) PROGRAMLI ÖĞRETİM (SKINNER)

-) Sınıf eğitime karşı çıkmış bireysel eğitimi savunmuştur. Skinner'e göre sınıf eğitimi bireysel farkların dikkate alınmasını zorlaştırmakta, katılımın ve dönütün yetersiz olmasına neden olmaktadır. Programlı öğretimin 3 ana ögesi vardır; a) program b) öğrenci c) araç...

PROGRAMLI ÖĞRETİMİN İLKELERİ:

1) KÜÇÜK ADIMLAR İLKESİ: Öğrenme ünitesi küçük parçalara bölünerek, basitten karmaşığa doğru düzenlenmelidir. Bu ilke 'hedef davranış' fikrinin temelidir. Tümevarımcı bir yaklaşımdır. Öğretilecek konunun özünün, anlamını kaybetmeyecek kadar küçük parçalara bölünmesidir.

2) BİREYSEL HIZ İLKESİ: Her bireyin, kendi hızında ilerlemesine olanak tanınması gerektiğini savunur. Böylece hazır bulunuşluk farklarından kaynaklanan sorunlar önlenmiş olur.

3) ETKİN KATILIM İLKESİ: Öğrenci, öğrenmeyi kendisi gerçekleştirmelidir. Öğretim hayatına etkin olarak katılmalı, pasif kalmamalıdır. Süreçte, bu süre sorularla uygulanır.

4) ANINDA DÜZELTME İLKESİ: Yanlış bir davranış anında düzeltilmelidir. Aksi takdirde yanlış öğrenme gerçekleşir. Yanlış öğrenilenlerin düzeltilmesi zordur.

5) BAŞARI İLKESİ: Öğrenci başarıncaya kadar eğitime devam edilmelidir. Bu aşamada başarılı davranışlar pekiştirilir. Pekiştirme belli bir sıra içinde yapılarak motivasyon sağlanır. Başarını ölçütü yüzde 90'dır.

6) KADEMELİ İLERLEME İLKESİ: Skinner'e göre öğretmen, hedefini belirledikten sonra kademelendirmelidir. Başlangıçta kolay davranışlar aşamalı olarak pekiştirilmeli sona doğru bütün hedef öğretilmelidir. Tekrar ve pekiştirme bir kademe iyi öğreninceye kadar sürdürülmelidir.

-) Programlı öğretim bilgi ve kavrama düzeyinde davranış kazandırır.
-) Programlı öğretim 2 biçimde uygulanır;
 - a) Doğrudan programlama: Her öğrenciye aynı program kendi hızında uygulanır.
 - b) Dallara Ayrılan Programlama: Her öğrencinin seviyesine göre ayrı programlar hazırlayıp, sunma.
-) Pahalı ve mekanik oluşu, insanlar arası etkileşimi zayıflatması sınırlılıklarındandır.

2) BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ ÖĞRETİM (KELLER)

-) Keller planı olarak da bilinen bu yaklaşımda ' geleneksel sınıfta; konu, yöntem ve teknikler aynı iken öğrenci seviyeleri farklıdır, bu durum başarısızlığın temel sebebidir' düşüncesi vardır. Bu düşünceyle 'bireysel eğitime geçilmesi' gerektiği savunulur.

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ ÖĞRETİMDE PLANLAMA AŞAĞIDA Kİ SIRAYA GÖRE YAPILIR:

-) Hedef ve konuları belirleme
-) Hedef ve konuları kendi içinde bütünlüğü olan birimlere bölme
-) Öğrencinin verilen birimi başarma derecesini belirlemek için değerlendirme yöntemlerini belirleme
-) Öğrencinin her birimden diğerine kendi hızında ilerlemesine fırsat verme

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ ÖĞRETİMDE AŞAĞIDAKİ ÇALIŞMALAR DÜZENLENİR:

- 1) **DÖNÜŞÜMLÜ GÜNLÜK ÇALIŞMALAR:** Öğrenci kendini eksik gördüğü sınıf içi etkinliklerine katılır. Grup çalışmasıdır. Her grupta 3-4 kişi bulunur.
- 2) **BE CERİ GELİŞTİRME ÇALIŞMALARI:** Sınıf içinde 5 küme oluşturulur. Kümeler; dinleme, okuma, yazma, konuşma gibi temel becerileri geliştirmek amacıyla. 5. Küme yönlendirme yapar.
- 3) **PLANLI GRUP ÇALIŞMALARI:** Öğrenciler bir akademik dönemde kazanmaları gereken becerileri belli bir plana göre grupta çalışarak planlarlar.
- 4) **DÜZEY BELİRLEME ÇALIŞMALARI:** Öğrencilerin düzeyi belirlenerek, kendi seviyesine uygun programlara yönlendirme yapılır.

3) TUTOR DESTEKLİ ÖĞRENME

-) Öğrencinin zorlandığı, anlayamadığı konuları öğretmen dışında bilen bir kişinin yardımıyla öğrenmesi tekniğidir. Eğitim ders dışı zamanlar da yapılır. Yardım alınacak kişi konuyu iyi bilen üst sınıf öğrencisi veya araştırma görevlisi gibi kişiler olabilir. Tutora para ödeniyor olması sınırlılığdır.

4) BİLGİSAYAR DESTEKLİ ÖĞRETİM

-) Bilgisayar destekli öğretimde bilgisayar öğretmenin yerine geçmez, öğretimi tamamlayıcı araca dönüşür. Dersi kaçırın, anlamayan öğrencinin tekrar etmesini, öğretmenin değerlendirme yapmasını, konuyu öğrencilerin kendilerinin işlemesini sağlayabilir.
-) Bilgisayar destekli öğretim; öğrencinin kendi hızında öğrenmesine, öğrencinin sorularına yanıt alabilmesine ve konunun istenildiği kadar küçük birimlere bölünerek aktarılmasına olanak sağlar.
-) Pahalı oluşu, iletişimi zayıflatması ve mekanik oluşu, teknik bilgi gerektirmesi ve her konuda program yazılımı bulmanın zor oluşu sınırlılıklarındandır.

BİLGİSAYAR DESTEKLİ ÖĞRETİMDE 4 ANA PROGRAMLAMA:

- 1) **AL IŞTIRMA VE TEKRAR PROGRAMLARI:** İşlenmiş konularla ilgili tekrar yapmayı hedefler
- 2) **BİREBİR ÖĞRETİM PROGRAMLARI:** Öğretmenin öğrencilerle birebir ders işlemesini hedefler.
- 3) **PROBLEM ÇÖZMEYE YÖNELİK PROGRAMLAR:** Öğrencinin hayatta karşılaşacağı sorunlar üzerine çalışmasıdır.
- 4) **BENZETİM PROGRAMLARI:** Okullarda bilgisayar destekli öğretimde benzetim yazılımları etkili olarak kullanılmaktadır. Özellikle deneysel alanlarda (fizik, kimya gibi) bilgisayar yazılımları zor, tehlikeli ve pahalı deneyler bilgisayar da yapılarak fayda ve kolaylık sağlanmalıdır.

HARİTALAR VE DİĞER TEKNİKLER

KAVRAM HARİTALARI:

-) Özellikle sunuş yoluyla öğretim stratejisinde kullanılan, bilgileri zihinde somut ve görsel olarak düzenlemek amacıyla kavramların birbiriyle ilişkisini gösteren, bilgiyi organize eden iki boyutlu görsellerdir. Kavram haritaları; 1) anlamlı ve kalıcı öğrenmeler sağlamak 2) kavramlar arası ilişkileri göstermek 3) konuyu organize, bütünsel şekilde sunmak 4) hazırbulunuşluğu sağlamak.

KAVRAM HARİTALARININ ÇEŞİTLERİ;

- 1) **ÖRÜMCEK KAVRAM HARİTASI:** Ana kavram ortaya, ilişkili kavramlar etrafına yazılır.
- 2) **SINIFLAMA KAVRAM HARİTALARI:** Bilgileri genelden özele bir aşamalılıkla sınıflar
- 3) **OLAYLAR ZİNCİRİ HARİYASI:** Kavramın aşamalarını, bir uygulamanın işlem basamaklarını, olayların sıralanmasını gösterir.
- 4) **BALIK KILÇIĞI (İSAKAWA DİYAGRAMI) HARİTASI:** Olaylar arasında neden alt neden, sebep sonuç bağlantısı kurulan haritalardır.

ZİHİN HARİTALARI:

-) Ana fikrin ya da bir sorunun odak noktaya yazılması ve bu ana fikirle ilgili olan diğer fikirlerin ve yeni düşüncelerin ana fikir etrafında düzenlenmesi çalışmasıdır.
-) Bir konu üzerinde odaklanma sağlayan bu haritalar, bilginin kısa süreli bellekten uzun süreli belleğe transferine yardımcı olur.
-) Zihin haritaları, derste not tutma, tutulan notları düzenleme, yaratıcı düşünme etkinliği olarak kullanılır.
-) Zihin haritaları, genellikle öğrencilerin oluşturduğu haritalardır.

KAVRAMSAL KARİKATÜR:

-) Günlük yaşamdan bilimsel bir olayı hayvan, bitki ya da insan karikatürlerinden oluşan karikatürler yardımıyla tartışma biçimine dönüştüren ve olaya ilişkin farklı bakış açıları sunan tekniktir.

ÖZELLİKLERİ:

-) Öğrencilerin düşüncelerini ortaya çıkarmak ve tartışmaya teşvik etmek
-) Öğrencilerin zihnindeki belirsizlikleri ve yanlışları ortaya çıkartmak.

-) Farklı görüş ve düşüncelerin ortaya çıkmasını sağlar.
-) Değerlendirme amaçlı da kullanılabilir.

HİKAYE HARİTASI:

-) Bir hikayenin grafikleştirilmesidir. Bir hikayede bulunan unsurların ve bu unsurlar arasında ki ilişkilerin grafikleştirilmesidir.
-) Öğretmen, öğrencilere boş kağıt dağıtarak onların hikaye haritası oluşturmasını isteyebilir. Kendisi de hikaye haritasını oluşturup öğrencilerin karşılaştırma yapmasını sağlayabilir.
-) Hikaye haritası; hangi bilginin önemli, hangi bilginin önemsiz olduğunu öğrencinin anlamasına yardımcı olur. Metni anlamayı, hatırlamayı kolaylaştırır.

YAPILANDIRILMIŞ GRİD:

-) Öğrencilerin seviyelerine uygun olarak 9, 12 ya da 16 kutucuktan oluşan bir tablo hazırlanır. Tablodaki her bir kutucuk sırası ile numaralandırılır. Öğretmen, konuyla ilgili bir soru hazırlar ve sorunun yanıtını rastgele kutucuklara yerleştirir. Daha sonra diğer soruları hazırlar ve yine kutucuklara yanıtları yerleştirir. İkinci sorunun yanıtının verildiği kutucuklardan bir kısmı, birinci soru içinde geçerli olabilir. Öğrencilerden her soru için doğru kutucuğu bulmaları istenir.
-) En önemli amacı; öğrencilerin bilgi seviyelerini, eksikliklerini ve kavram yanlışlarını tespit etmektir.

TANILAYICI DALLANMIŞ AĞAÇ:

-) Belli bir konuda öğrencinin neleri öğrendiğini ve neleri öğrenemediğini belirlemek için kullanılan değerlendirme aracıdır.
-) Temelden ayrıntıya giden bir sıraya göre doğru ve yanlış ifadeler seçilerek, öğrenciden doğru seçimi yapması istenir. Böylece 8 veya 16 seçimli bir ifadeler listesi (dallanmış ağaç) oluşur. Bu ifadeler birbiriyle ilintilidir.

FAYDALARI;

-) Öğrencilerin hangi önermelerde yanlışlıklar yaptığını belirleme.
-) Kavram yanlışlarını belirleme
-) Öğrencinin eksik olduğu konuları belirleme
-) Öğrencinin ön bilgilerini belirleme.

ÇALIŞMA YAPRAKLARI (ÇALIŞMA KAĞIDI):

-) Bir sayfadan ibaret olan çalışma yaprakları, öğretmenin öğrencinin öğrendikleri konu ya da kavramları öğrenip öğrenemediklerini değerlendirme, konuyu ya da kavramları daha zevkli öğrenme amacıyla yapılır.

-) Örneğin; bir kavrama ilişkin bir sayfaya resimleme-boyama, boşluk doldurma, resimden bulma, doğru yanlış gibi etkinlikleri yazıp tüm sınıfa dağıtır ve değerlendirme yapar.

ANLAM ÇÖZÜMLEME TABLOLARI:

-) Herhangi bir ögenin belirli özelliklerini kategorize etmek amacıyla iki boyutlu olarak oluşturulan tablolardır. Eğitsel açıdan en önemli faydası; kavramları somutlaştırmak, anlamlı ve kalıcı öğrenmeler sağlamaktır.

VEE DİYAGRAMI:

-) Bir araştırma konusunu detaylı şekilde inceleme ve değerlendirme amacıyla kullanılır. Vee diyagramı 3 ana bölümden oluşur. Büyük bir V harfi çizilip ortasına odak soru yazılarak başlanır. Odak sorusu; sol tarafta yer alan kavramsal kısım ile sağ taraftaki yöntem kısmı arasında yer alır ve bu durumlar bir geçiş sağlar. Sol tarafta ki kavramsal kısım, odak sorusuyla ilgili uygulamaya dönük çalışma yapmadan önce, sağ tarafta ki kısım ise çalışma yapıldıktan sonra doldurulur.

FAYDALARI; İşbirlikli öğrenmeyle çalışan öğrenciler tarafından doldurulan diyagram, anlamlı öğrenme sağlar. Öğrenmeyi pekiştirir.

BİLİŞSEL ÇIRAKLIK:

-) Gösterip yaptırma yöntemine benzer bir uygulamadır. Bir beceri uzman tarafından gösterilir. Öğrenciden de aşamalar halinde sergilemesi beklenir. 6 aşamadan oluşur;

1) MODEL ALMA: Uzman beceriyi sergiler ve öğrencilerin izlemesini sağlar.

2) ÇALIŞTIRMA: Öğrenci beceriyi sergilemeye çalışır. Uygulama esnasındaki güçlükleri fark eder.

3) DESTEKLEME: Uzmanın, beceriyi sergilemeye çalışan öğrenciye gerekli desteği vermesidir.

4) İFADE ETME: Öğrencinin uygulamayı nasıl yaptığını ve karşılaştığı problemlerin nasıl çözülmesi gerektiğine dair açıklama yapmasıdır.

5) YANSITMA: Öğrencinin sergilediği beceride ki yeterliliği, uzmanın ve diğer arkadaşlarının performanslarıyla karşılaştırılmasıdır.

6) ÖTELEME: Öğrencinin beceriyi standartlara uygun ve rahat bir şekilde sergilemesidir.

ANALOJİ/BENZETME/METAFOR/ANDIRIŞ:

-) Analoji; iki olay ya da olgu ve nesneyi karşılaştırarak birinin bilinen özelliklerinden hareketle diğerinin bilinmeyen özelliklerini açıklamaya çalışmasıdır. (Trafik akışının, kan dolaşımına benzetilmesi gibi.)

-) Bir kavram, başka bir kavrama benzetilerek anlatılıyorsa metafor kullanılıyor demektir. Aslında iki kavramın benzerliği az olabilir. Ama birini iyi tanıyor olmamız ve diğerini anlamamızı, somutlaştırmamızı sağlıyor olması yeterlidir. 4 ögesi vardır;

a) öğretilmesi amaçlanan kavramın tanıtılması b) analog seçilmesi c) amaç ve analogun ilişkili özelliklerinin vurgulanması d) sonuç.

SİNEKTİK:

-) Anlaşılmayan durumları anlaşılır hale getirme ya da anlaşılır durumları anlaşılmaz hale getirmedir. (Analojiyle doğrudan ilgilidir)

-) Analojide, anlaşılmayan bir durumu benzer bir durumla ya da iki objeyi karşılaştırarak anlamlandırma söz konusudur. Sinektik de ise açıklanmayan bir durumu başka bir durumla karşılaştırarak açıklama söz konusudur. Sinektik uygulamasında 3 farklı analoji vardır;

a) Doğrudan analoji: İki obje ya da kavramın benzer özellikleriyle karşılaştırılmasıdır.

b) Kişisel analoji: Öğrenciden kendisini bir nesne ya da canlının yerine koyması istenerek ilişkilendirilmesi yapılır.

c) Ters analoji: Öğrencinin bir kavram ya da ifadenin zıt yani karşıt anlamlarından yararlanarak durumun anlamının güçlendirilmesidir.

AKROSTİŞ:

-) Sözcüklerin ilk harflerinden anlamlı ilişki kurularak şifreleme yapılan bir çeşit tekniktir. Dikkat edilmesi gereken en önemli nokta; öğretilecek konudaki anahtar kelimenin tesbit edilmesidir.

-) Öğrenciler bu teknikle başka kavramlara da merak duyacaklar ve öğrendikleri her kavramı içselleştirdikleri için daha anlamlı ve kalıcı öğrenmeler sağlanacaktır.

ARGÜMANTASYON (DAYANAKLANDIRMA):

-) Bilimsel düşünme biçiminde ön plana çıkan, öğrencinin düşünme sürecinde gelişigüzel değil, dayanaklı, gerekçeli iddialarda bulunmasını gerektiren düşünme biçimidir. Ortaya atılan bir hipotezi desteklemek amacıyla verileri işe koşmadır. Analitik düşünmenin de ön plana çıktığı argümantasyon da durumlar arasında ilişki kurma önemlidir.

TEKZİP (ÇÜRÜTME METİNLERİ):

-) Münazara tekniğinin metin üzerinden sunulmasıdır. Münazara tekniğinde iki zıt görüş iki grup tarafından savunulup karşı tarafın fikirleri çürütölmeye çalışılır. Tekzipte de konuların, durumların çürütölməsi söz konusudur.

GÜÇ ALANI ANALİZİ:

-) Bir konunun ya da problem durumunun artılarıyla eksilerini, olumlu yönleriyle olumsuz yönlerini ya da bir başka deyişle destekleyicileriyle engelleyicilerini ortaya koyarak çözüme ulaşmaktır. Özellikle analitik ve yaratıcı düşünmede etkilidir.

BEYİN ESERİ (BEYİN ÜRÜNÜ)

-)Öğrenciler 6-7 kişilik gruplara ayrılır. Gruptan her öğrenciye bir konunun farklı boyutlarının yer aldığı 3 kart verilir. Öğrenci bu kartlarda yer alan durumlarla ilgili kendi görüşlerini kartlara yazar. Daha sonra öğrenciler sırayla kartları çeker ve sınıfa okurlar. Benzer fikirlerin olduğu kartlar gruplanır. Tüm görüşler sınıfça tartışılır ve değerlendirilir.

FİKİR TARAMASI

-)Öğrencilerin sıkıldığı bir noktada derse canlılık kazandırmak için, öğretmenin konuyla ilgili bir durum yada sorun vererek 4-9 kişilik gruplar halindeki öğrencilerin bu sorunları tartışmalarını ya da soruna çözümler üretmelerini sağlamaktır. Sorun karmaşık olmaktan ziyade basit düzeydedir ve kısa süreli fikir taraması yapılır. Derse katılım artar ve yaratıcılık gelişir.

ALTI AYAKKABILI UYGULAMA

-)Altı şapkalı düşünme tekniği; bir problem durumuna 6 farklı boyutta düşünerek çözüm getirir.(sadece duygu düşünce ve bilgilerin paylaşımı)

-)Altı ayakkabılı uygulama tekniği 6 farklı tepkiden söz eder. Düşünmeden ziyade ne yapılmasına dair uygulama vardır.

1-**Lacivert Ayakkabı:** Rutin işler ve resmi prosedürleri ifade eder. Duruma karşı resmi durum neyi gerektiriyorsa o şekilde davranmadır.

2-**Turuncu Ayakkabı (lastik çizme):** Acil ya da tehlikeli durumlarda nasıl davranılması gerektiğine ilişkin bir yaklaşımı ifade eder.

3-**Mor Çizmeler (binici çizmesi):** Öğrenci otorite gibi davranır.

4-**Gri Ayakkabı (spor ayakkabısı):** Ortada net veriler vardır ve öğrenci bu renkte tarafsız bir tutumla hareket eder.

5-**Pembe Terlik (ev terliği):** Duruma daha duygusal yaklaşır, empati kurması söz konusudur.

6-**Kahverengi Ayakkabı (yürüyüş ayakkabısı):** Sağlam ayakkabıyı temsil eden yürüyüş ayakkabısıyla duruma yaklaşır. Problemin çözümünde inisiyatif kullanır.

AKVARYUM (İÇ ÇEMBER)

-)Sınıfın uygun bir yerine bir çember çizilir ve bu çemberin ortasına bir sandalye konur. Öğrencilerden biri konuyla ilgili düşüncelerini söylemek için sandalyeye oturur. Diğer öğrenciler onu izler ve ona dönüt verirler. Daha sonra öğrenci yerini sınıftaki başka bir gönüllü öğrenciye bırakır.

-)Soru listesi önceden hazırlanır, tartışma esnasında sınıfın sessiz olması yalnızca sandalyedeki öğrencinin konuşması gerekmektedir. Çemberin dışındakiler not alırlar ve tartışma sonunda konunun özeti sunulur.

-)Bu teknik, öğrencilerin ilgi duyduğu veya üzerinde anlaşmaya varamadıkları konuların öğretiminde çok etkili bir tartışma tekniğidir.

-)Akvaryum tekniğinde görüşler asla eleştirilmemelidir.

-)İkinci bir örnek uygulama olarak; iç içe iki çember oluşturacak biçimde sıralar düzenlenir. İç çemberde tartışmaya katılacaklar oturur. Dış çemberdeki öğrenciler ise tartışmayı izler. İö çemberde daha sonra tartışmaya katılacak öğrenciler için boş yer bırakılır.

RULMAN

-)Öğrenciler iç içe iki çember oluşturacak şekilde sandalyelere otururlar. Ancak bu oturma düzeninde iç içe çember şeklinde dizilen öğrenciler birbirlerine yüz yüze bakacak şekilde otururlar. Öğrenciler tartışmaları gereken konuyu karşısında kendisine denk gelen öğrenciyle 5 dakika boyunca tartışır. Süre sonunda öğrenciler saat yönünde dönerek karşısına denk gelen farklı bir öğrenciyle konuyu 5 dakika boyunca tartışmaya devam eder.

-)Bu sürenin sonunda sınıf düzeni değiştirilir ve öğrenciler bireysel çalışma yaparlar. Öğretmen bu aşamada öğrencilere birer çalışma kağıdı vererek tartışmayı değerlendirir.

-)**Amaçları:** İletişim becerilerini geliştirmek, eleştirel düşüncelerini sağlamak ve onlara farklı bakış açıları kazandırmaktır.

KARTOPU

-)Bir konuda öğrencilerin2 kişilik gruplarda çalışma yapmaları daha sonra bu 2 kişilik grupların bir araya gelerek 4 kişilik gruplarda konuyu tartışmaları, sonra da bu 4 kişilik grupların bir araya gelerek 8 kişilik gruplarda tartışma yapmaları ve büyüyen kartopu şeklinde bu tartışmanın devam etmesi tekniğidir.

DEDİKODU

-)Verilen bir konunun ikiyeşerli gruplar içerisinde tartışıldıktan sonra eşlerin birbirlerinden ayrılarak oluşturulan yeni ikililerle eski eşlerinin düşüncelerini paylaşması ve mümkün oldukça çok sayıda arkadaşla paylaşma şeklinde devam eden bir tekniktir.

TEREYAĞ-EKMEK

-)Verilen bir konuyu öğrencilerin tek başlarına düşündükten sonra arkadaşlarıyla bir araya gelerek düşüncelerini tartıştıkları ve daha sonra sınıfa sundukları tekniktir.

SANDVIÇ

-)Bu teknik tereyağ-ekmek tekniğinin devamında etkinliklerin çeşitlendirilmesi şeklinde açıklanabilir.

-)Tereyağ-ekmekte öğrenci önce tek başına konuyla ilgili düşünür, sonra düşündüklerini paylaşır. Sandviç tekniğinde ise öğrenci tek başına düşünüp, düşündüklerini paylaştıktan sonra birlikte ürün oluşturabilirler, çeşitli etkinlikler yapabilirler, ürünleri sunabilirler. Buradaki etkinliklerin çok katmanlı olmasından dolayı sandviç adını almıştır.

SORU TURU

-)Bir konunun gözden geçirilmesinde, netleştirilmesinde, pekiştirilmesinde kullanılan bir tekniktir.

-)Öğrenciler boş kâğıtlara konuyla ilgili sorularını ya da üstünde durulmasını istedikleri noktaları yazarlar. Her öğrenci bu kâğıtları solundaki öğrenciye verir. Bu öğrenci kendine gelen soru ya da kavramla ilgili düşüncelerini yazarak kağıdı tekrar solundaki arkadaşına verir. Bu işlem tur tamamlanıncaya kadar devam eder. Bu işlem yani tur, kâğıtlar soruyu yazan öğrenciye ulaşıncaya kadar sürer. Sorular ve yeni yanıtlar sınıfça tartışılır. Kalabalık sınıflarda grup çalışması olarak uygulanabilir.

HIZLI TUR

-) Öğrencinin bir konuya ilişkin bilgilerini gözden geçirmek amacı ile kullanılır.

-) Bir konu yâda soru verilerek başlanılır. Öğrencilerden biri bu konu yâda soruya ilişkin konuşmaya başlar. Daha sonra sıra ile konuşmaya başlarlar. Herkes kendi düşüncesini aktarır. Ancak öğrenciler daha önce söylenilen bir şeyi söyleyemezler. Bu durumda söyleyecek bir şeyi olmayan öğrenci geçiniz der.

-) Bütün sınıfın katılımını sağlayan, çekingen öğrencileri sürece katan ve ilgi uyandıran bir tekniktir.

PAZAR YERİ

-) Bu teknik; öğrencilerin birbirlerini tanımaları, bir konu yâda duruma ilişkin görüşlerini, fikirlerini paylaşma amacı ile kullanılır.

-) Öğrencilere küçük kâğıtlar dağıtılır. Daha sonra öğrencilerden bu kâğıtlara sahip oldukları bir değer, yaşadıkları önemli bir olay, bir konuya ilişkin önerilecek çözümler, konuya ilişkin sormak istedikleri sorular vb. yazmaları istenir. Bunlardan birkaçının yâda hepsinin yazılması da istenebilir. Öğrenciler bunları yazdıktan sonra üstlerine asarlar ve sınıfta dolaşarak birbirlerinin üzerinde yazılı olanları okumaya başlarlar. Yazılanlar ile ilgili sorular varsa birbirlerine sormaları ve beğendikleri kartları değiştirmeleri sağlanır. Son olarak sınıf toplanır. Hangi değişikliklerin yapıldığı ve nedenleri tartışılır.

ARKASI YARIN

-) öğrencilere bir olay, hikâye, film sunulur. Daha sonra amaca uygun bir yerde olay veya film kesilir öğrencilere

“ bundan sonra ne olabilir? , niçin ” gibi sorular yöneltilerek gerekçeli görüşleri alınır. İkinci bölümde ise olayın devamı ile öğrencilerin yanıtları karşılaştırılır. Öğrencilere nerede yanıldıkları yâda haklı oldukları bildirilip tartışılır.

SİZ OLSAYDINIZ NE YAPARDINIZ

-) Öncelikli olarak sınıftaki öğrencilerin sayısı kadar konuya ilişkin problem durumu yaratılır. Numaralanmış kartonlara bu problem durumları yazılır. Öğretmen kart numarasına söyler ve o numara hangi öğrencide ise ona “sen olsaydın ne yapardın” sorusu yönlendirilir. Öğrenci problem okur ve yanıtlar öğrencinin verdiği cevap sınıfça tartışılır. Doğru cevap vurgulandıktan sonra başka bir numara söylenerek diğer problem durumuna geçilir.

ÖYKÜ OLUŞTURMA

-) Öğretmen sınıfı gruplara ayırır. Gruplara bazı sözcük, resim, birkaç cümle vb. verip bunlardan yararlanarak grupların öykü oluşturmalarını ister. Bu çalışma yarım bırakılmış bir öykünün tamamlanması şeklinde de uygulanabilir. Oluşturulan öyküler okunur ve değerlendirmeler yapılır.

ÖĞRENME HALKASI

-) Bu teknikte 3 halkada yer alan etkinlikler söz konusudur.

- 1- İnceleme ve veri toplama: Öğrencilere ön koşul bazı materyallerin incelenmesi görevi verilir. Öğrenciler bazı veriler toplayıp inceleyerek ön bilgiler edinirler.
- 2- Kavram tanıtımı: Öğretmen kavramı tanımlar. Öğrenciler ise daha önceki basamakta edindikleri bilgiler ile bu kavramları yorumlamaya çalışırlar.
- 3-Kavram uygulama: Öğrenciler öğrendikleri kavramları uygular,

TAHMİN- GÖZLEM- AÇIKLAMA (T-G-A)

- 1- Tahmin: Öğrencilerin etkinli ile ilgili tahmin yapmaları beklenmektedir. Bunun için öğrencilerin tahmin yapacağı etkinliğin bir fotoğrafı bulunmaktadır. (video görüntüleri ve simülasyonlarda olabilir)
- 2- Gözlem: Ekrandaki yönergeler takip edilerek etkinlik gerçekleştirilmektedir. Bu aşamada video görüntüsünün alt kısmında bir kaydırma çubuğu bulunur. Bu çubukla beraber öğrenciler görüntünün ileri, geri, durdurma, başlatma ve vb. hareketlerini sağlarlar.
- 3- Açıklama: Etkinliğin son halini gösteren bir fotoğraf bulunur. Bu kısımda öğrenciden tahmini ile gözlemleri arasındaki tartışmaları yapmaları beklenmektedir. T-G-A kağıtları verilir. Fizik alanında kullanılır.

DÜŞÜN- EŞLEŞ- PAYLAŞ

-) Öğrencilere öncelikle bir konu, soru yada sorun verilir, öğrenciler verilen konu üzerinden birkaç dk tek başına düşünürler (Düşün). Daha sonra 2-3 kişilik gruplar oluştururlar. (Eşleş). Öğrenciler kendi düşüncelerini bu gruplar içerisinde tartışırlar. Bu tartışmaların sonucunda da grup sözcüleri ulaştıkları sonuçları sınıfta paylaşırlar. (PAYLAŞ).

NE BİLİYORUM ? NÖ GERNEMEK İSTİYORUM ? NE ÖĞRENDİM ?

-) 3 Sütundan oluşan bir tablo kullanılır. Öğrencilere konu ile ilgili olarak neler bildikleri sorulur ve alınan cevaplar tartışılmaksızın “Ne biliyorum” sütununa yazılır. Daha sonra ne öğrenmek istedikleri sorulur. Alınan cevaplar öğretmenin rehberliğinde tartışılarak soru cümlesi niteliğinde “ne öğrenmek istiyorum” sütununa yazılır. İlgili konuya ilişkin etkinlikler yapıldıktan sonra öğrencilere neler öğrendikleri sorulur. Alınan cevaplar “ne öğrendim” sütununa yazılır.

TUTOR DESTEKLİ ÖĞRETİM

Öğretim sürecinde yardıma ihtiyaç duyan öğrencilere uygulanan bireysel öğretim tekniğidir. Bu teknikte öğrenci zorlandığı konulara çalıştırılır ve öğrencinin soruları cevaplandırılır. Öğrenciye yardım edecek kişi (tutor) genellikle öğretmen değil, yardım edecek donanıma sahip bir başka öğrenci yada konuyu iyi bilen üst sınıf öğrencisidir.

